

Brüsszel, 2020.11.25.
COM(2020) 760 final

**A BIZOTTSÁG KÖZLEMÉNYE AZ EURÓPAI PARLAMENTNEK, A
TANÁCSNAK, AZ EURÓPAI GAZDASÁGI ÉS SZOCIÁLIS BIZOTTSÁGNAK ÉS A
RÉGIÓK BIZOTTSÁGÁNAK**

**Az EU innovációs lehetőségeinek maximális kiaknázása
A szellemi tulajdonra vonatkozó cselekvési terv az EU helyreállításának és
rezilienciájának támogatása érdekében**

1. AZ ELŐTTÜNK ÁLLÓ KIHÍVÁS: EURÓPA SZELLEMI VAGYONÁNAK KIAKNÁZÁSA A HELYREÁLLÍTÁS ÉS A REZILIENCIA FELLENDÍTÉSE ÉRDEKÉBEN

Napjainkban az olyan immateriális javak jelentik a gazdaság sarokköveit, mint a találmányok, a művészeti és kulturális alkotások, a márkanevek, a szoftverek, a know-how, az üzleti folyamatok és az adatok. Az elmúlt két évtizedben a „szellemi tulajdont képező termékekbe”¹ történő éves beruházások volumene 87 %-kal növekedett az EU-ban, míg a tárgyi eszközökbe történő (nem lakáscélú) beruházások volumene csupán 30 %-kal nőtt. Az immateriális javakba történő beruházásokat a 2008. évi gazdasági válság is sokkal kisebb mértékben érintette².

A szellemi tulajdonhoz fűződő jogok – azaz a szabadalmak, a védjegyek, a formatervezési minták, a szerzői és szomszédos jogok, a földrajzi árujelzők és a növényfajta-oltalmi jogok, valamint az üzleti titok védelmére vonatkozó szabályok – segítenek a vállalkozóknak és a vállalkozásoknak immateriális javaik kiaknázásában. A mai gazdaságban az ipari termékek és folyamatok egyre nagyobb arányban támaszkodnak szellemitulajdon-jogokkal védett immateriális javakra, és a szellemi tulajdon hatékony kezelése a sikeres üzleti stratégia elengedhetetlen részévé vált. **A szellemi tulajdont intenzíven használó iparágak** központi szerepet töltenek be az EU gazdaságában, valamint **értékes és fenntartható munkahelyeket teremtenek** a társadalom számára. A fokozott szellemitulajdonjog-igényű iparágak jelenleg Európa GDP-jének majdnem 45 %-át teszik ki, és közvetlenül hozzájárulnak az összes munkahely közel 30 %-ának a megteremtéséhez³. Számos **európai ipari ökoszisztéma** csak a szellemi tulajdon hatékony védelme és az immateriális javak kereskedelmét elősegítő hatékony eszközök megléte mellett működhet eredményesen.

A szellemi tulajdon a globális versenyben való részvétel egyik alapvető eszköze. A szellemi tulajdonnal kapcsolatban benyújtott bejelentések száma világszerte növekszik. Ez a trend az EU-ban is megfigyelhető. 2010 és 2019 között megközelítőleg 58 000-ről 137 000-re nőtt az európai szabadalmak száma, bár a növekedés kevésbé hangsúlyos, mint a világ egyéb részeiben, különösen Ázsiában, ahol a gazdaságok gyors ütemben zárkóznak fel az új szellemi tulajdon létrehozása terén.

Minden eszköz adott ahhoz, hogy az EU továbbra is versenyképes maradjon a technológiai vezető szerepért folyó globális versenyben. A szellemi tulajdonra vonatkozó szabályozása is stabilnak tekinthető. Például a védjegyoltalom, a formatervezésiminta-oltalom és a növényfajta-oltalom egyetlen bejelentési eljárásban egész Európára vonatkozóan megszerezhető és érvényesíthető. Az Európában megadott szabadalmak a világ legjobb minőségű szabadalmi közé tartoznak.⁴ Az európai innovátorok élen járnak a környezetbarát technológiák terén.⁵ Világviszonylatban a környezetbarát szabadalmak jelentős részével

¹ Az SNA 2008/ESA 2010 szerint a nemzeti számlák rendszere az immateriális javak több konkrét fajtáját is rögzíti a „szellemi tulajdont képező termékek” eszközkategóriájában, így a kutatás-fejlesztést, az ásványkincsfeltárást, a számítógépes szoftvereket és adatbázisokat, valamint a szórakoztató, irodalmi, illetve művészeti alkotások eredeti példányait.

² Az immateriális javakba való beruházások elősegítése, [a Gazdasági és Pénzügyi Főigazgatóság 047. sz. vitaanyaga](#), 2017. május.

³ [Intellectual property rights intensive industries and economic performance in the EU \(Fokozott szellemitulajdonjog-igényű iparágak és a gazdasági teljesítmény az EU-ban\)](#), EUIPO-ESZH, 2019.

⁴ „Hidden treasures. Mapping Europe’s sources of competitive advantage in doing business” (Rejtett kincsek: Európa versenyelőny-forrásainak feltérképezése az üzleti életben), D. Kalff, A. Renda, Európai Politikai Tanulmányok Központja (CEPS), Brüsszel 2019, 59. o.; lásd még: [az ESZH 2018. évi minőségi jelentését](#).

⁵ A 2019. évi [európai unió ipari K+F beruházási eredménytábla](#).

rendelkeznek⁶, és különösen erősek a szellemi tulajdon-porfóliók az olyan technológiák terén, mint az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodás, a szén-dioxid-leválasztás és -tárolás, valamint a víz- és hulladékkezelés.⁷ Az európai vállalkozások ezenkívül vezető szerepet töltenek be bizonyos digitális technológiák, például a hálózati kapcsolati technológiák terén.

Továbbra is fejlesztenünk kell az erősségeinket azáltal, hogy ahol szükséges, korszerűsítjük az uniós szabályozást, és a szellemi tulajdonra vonatkozó megfelelően kialakított politikákat alkalmazunk annak elősegítése érdekében, hogy a vállalkozások kiaknázhassák a találmányaikat és az alkotásaikat, ezzel egyidejűleg biztosítva, hogy a találmányok és az alkotások a gazdaság és a társadalom egészét is szolgálják. Az EU bővelkedik a találmányokban és a kreativitásban, és e potenciál megvalósításához maximalizálni kell az ösztönzőket, **vállalkozásainkat pedig el kell indítani a gazdasági helyteállításhoz⁸ és Európa környezetbarát és digitális vezetői szerepéhez vezető úton.**

Korunk néhány legfontosabb **társadalmi kihívása** – mint például a zöld átállás lehetővé tétele vagy a megfelelő egészségügyi ellátás minden ember számára történő biztosítása – **nem kezelhető innovatív megoldások nélkül.** A megújuló energiát felhasználó és az alacsony szén-dioxid-kibocsátású ökoszisztémák kialakítása például a legújabb technológiák gyors kifejlesztésétől és bevezetésétől, valamint a kritikus fontosságú immateriális javak – többek között az adatok – megosztására szolgáló hatékony eszközöktől függ. Ahhoz, hogy Európában virágzó egészségügyi rendszerek jöjjenek létre, a szellemi tulajdonnal kapcsolatos ösztönzők átlátható rendszerére van szükség, amely előmozdítja az innovációt, és tényleges hozzáférést biztosít a megfizethető gyógyszerekhez. A kulturális és kreatív ágazatok nem tudnak kibontakozni a szellemi tulajdon hatékony védelme nélkül⁹.

A Covid19-válság megmutatta, hogy az EU mennyire függ az alapvető innovációtól és technológiáktól, és emlékeztette Európát arra, hogy mennyire fontosak a szellemi tulajdonnal kapcsolatos hatékony szabályok és eszközök a kritikus fontosságú szellemi tulajdon gyors alkalmazhatóságának biztosítása szempontjából. A szellemi tulajdon-jogok, valamint azok versenyképes és innovatív európai gyógyszeriparban betöltött szerepe az új európai gyógyszerstratégiának¹⁰ is részét képezi.

A **technológiai forradalom** – az adatközpontú gazdaság és társadalom, a mesterséges intelligencia (MI) alkalmazása, az olyan új technológiák, mint a blokklánc, a 3D nyomtatás és a dolgok internetének („IoT”) egyre növekvő jelentősége, valamint az új üzleti modellek, például a platformgazdaság, illetve az adatgazdaság és a körforgásos gazdaság kialakítása – egyedülálló lehetőséget kínál az immateriális javak védelmével kapcsolatos megközelítésünk korszerűsítésére. Az utóbbi évtizedekben jelentős lépéseket tettünk a szellemi tulajdon egységes piacának megteremtése felé, ami számos előnnyel jár az uniós gazdaság számára. Számos eszköz áll rendelkezésre az innovatív megoldások társadalmi bevezetésére.¹¹ Azonban még mindig sok hiányosság és probléma tapasztalható azzal

⁶ A PCT-bejelentések társadalmi kihívásokhoz viszonyított aránya. Lásd az éghajlatról és a környezetről szóló részt a [„Report on Science, Research and Innovation Performance of the EU 2020”](#) (Az Unió tudományos, kutatási és innovációs teljesítménye 2020-ban) című jelentésben.

⁷ Lásd: [Az éghajlatváltozást mérséklő technológiák Európában – a szabadalmi és a gazdasági adatokból származó bizonyítékok](#), ESZH 2015.

⁸ A tanulmányok szerint a szellemi tulajdon-jogokat használó kis- és középvállalkozások gyorsabban növekednek, és rugalmasabban reagálnak a gazdasági válságokra – [A gyorsan növekvő vállalkozások és a szellemi tulajdon-jogok](#), EUIPO-ESZH, 2019.

⁹ Az I. függelék tartalmaz egy ábrát, amely bemutatja a fokozott szellemi tulajdonjog-igényű iparágak különböző ökoszisztémákban betöltött szerepét.

¹⁰ [COM\(2020\) 761](#).

¹¹ Például ma az egész EU-ban egyetlen bejelentéssel gondoskodni lehet a védjegyek, a formatervezési minták és a növényfajták oltalmáról, valamint közös szabályrendszer áll rendelkezésre az üzleti titkok védelmére vonatkozóan.

kapcsolatban, hogy az uniós vállalkozások hogyan gondoskodnak immateriális tőkéjük védelméről, és hogyan használják azt fel az európai társadalom javára.

Öt kihívást azonosítottunk:

- Először is a jelentős fejlődés ellenére **az EU szellemi tulajdoni rendszerének egy része még mindig túlságosan töredezett**, a kapcsolódó eljárások pedig bonyolultak és költségesek, és olykor nem elég egyértelműek.

Az európai szabadalmak esetében költséges nemzeti érvényesítési eljárásokra és több uniós országban párhuzamosan zajló peres eljárásokra kerülhet sor. A gyógyszerek esetében csak nemzeti szinten érhető el a kiegészítő oltalmi tanúsítvány (SPC) által biztosított védelem. Tovább kell fejleszteni a formatervezési minták és a földrajzi árujelzők oltalmát. Azokban az esetekben, amelyekben a szellemi tulajdon-jogok megóvásához lajstromozás szükséges, a megfelelő terjedelmű védelmet biztosító egyablakos ügyintézési eljárásokat főszabályként, és nem kivételként kell biztosítani.

A digitális átalakulás keretében még sürgetőbbé válik a formatervezési minták megfelelően kialakított védelmének biztosítása a digitális környezetben. A 3D nyomtatási technológiák zökkenőmentes elterjedéséhez például világos szabályozásra van szükség a 3D nyomtatási fájlok védelmére és a formatervezési minták magáncélú felhasználásával kapcsolatos korlátozásokra vonatkozóan. Új kérdésekre kell egyértelmű válaszokat adni, például arra, hogy hogyan lehet megvédeni a mesterséges intelligencia segítségével létrehozott vagy megvalósított találmányokat¹², illetve hogy hogyan biztosítható, hogy a javítást és a további felhasználást ne akadályozzák a szellemi tulajdonnal kapcsolatos tisztességtelen vagy túlzottan korlátozó jellegű gyakorlatok¹³. Ugyanakkor szellemi tulajdon-rendszereink hatékonyságának növeléséhez jobban ki kell aknáznunk az új technológiák, például a mesterséges intelligencia és a blokklánc által kínált lehetőségeket.

- Másodsorban túl sok olyan társaság – **különösen kkv-k** – és kutató van, amely/aki **nem használja ki maximálisan** a szellemi tulajdon védelmével kapcsolatos lehetőségeket.

Az uniós kkv-knak csupán a 9 %-a rendelkezik lajstromozott szellemi tulajdon-joggal. A jelenlegi válságban visszaesett a szellemi tulajdon lajstromozása, ami árt a társaságok versenyképességének és rugalmasságának. Néhány közelmúltbeli elemzés szerint a kkv-k azért vonakodnak a szellemi tulajdon-jogok használatától, mert nem rendelkeznek elegendő tudással a szellemi tulajdonról¹⁴. Ha használnak is szellemi tulajdon-jogokat, túlságosan költségesnek és bonyolultnak tartják a rendszert, és nehezen igazodnak el benne.

Azon túl, hogy szellemi tulajdonuk alacsony szintű védelemben részesül, a kkv-k a kereskedelmi hasznosítási lehetőségeket sem használják ki maximálisan. A pénzügyi elemzők és a befektetők a cégek értékét meghatározó, valamint az adott cég technológiai és növekedési lehetőségeit jelző alapvető elemként tekintenek a szellemi tulajdonra. Ennek ellenére a tevékenységeiket finanszírozni kívánó tudásintenzív kkv-k gyakran nem alkalmaznak olyan megfelelő, szellemi tulajdonra vonatkozó stratégiákat, amelyek

¹² Study on trends and developments in [Artificial Intelligence – Challenges to the IPR framework](#) (Tanulmány a mesterséges intelligenciával kapcsolatos trendekről és változásokról – A szellemi tulajdon-jogi rendszerrel kapcsolatos kihívások) – az IVIR és a JIPP által készített tanulmány, 2020. november.

¹³ Lásd a környezettudatos tervezésre vonatkozó végrehajtási rendeletek alapján 2019 októberében bevezetett vonatkozó követelményeket, C(2019) 2120-7, C(2019) 5380, C(2019) 6843.

¹⁴ A szellemi tulajdon-jogokkal nem rendelkező kkv-k arról számoltak be, hogy elsősorban a szellemi tulajdonra vonatkozó hiányos ismereteik miatt nem kérelmezik a lajstromozást (a válaszadók 38 %-a). [A szellemi tulajdonnal kapcsolatos kkv-eredménytábla, EUIPO 2019.](#)

segítenének immateriális tőkéjük kiaknázásában. A pénzügyi ágazat számára elengedhetetlen a szabadalmak és a védjegyek értékének megállapítása, mivel a kölcsönnyújtót vagy a befektetőt elsősorban a helyettesíthető biztosítékok érdeklik¹⁵, és kevésbé vonzza maga a monopóliumjog.

A szellemi tulajdon megfelelő kezelése a kutatási és fejlesztési eredmények európai kiaknázásának és hasznosításának támogatásához is szükséges. Például bár a mesterséges intelligencia terén a jelentősebb kutatási publikációk 26 %-a Európából származik, a világ 30 legfontosabb bejelentője közül mindössze 4 (13 %), a mesterséges intelligenciával kapcsolatos szabadalmaztatással foglalkozó vállalkozások közül pedig csak 7 % európai.¹⁶

- Harmadrészt **nem elég fejlettek a szellemi javakhoz való hozzáférést megkönnyítő** (azaz a technológiák alkalmazását és terjesztését elősegítő) **eszközök**.

A Covid19-válság megmutatta, hogy milyen nagy mértékben függünk a kritikus fontosságú innovációtól és technológiáktól, különösen az egészségügyben. Az EU-nak tovább kell fejlesztenie eszközeit ahhoz, hogy a méltányos megtérülés biztosítása mellett gondoskodhasson az említett innováció és technológiák elérhetőségéről ott, ahol azokra szükség van.

A szabványmegfeleléségi szempontból elengedhetetlen szabadalmak engedélyezése gyakran nehézkes és költséges mind a szabadalmak jogosultjai, mint a technológiák alkalmazói számára. Tekintve a szabványmegfeleléségi szempontból elengedhetetlen szabadalmak növekvő jelentőségét (például az 5G támogatásával kapcsolatban az egyedi szabadalmak és szabadalmi bejelentések száma meghaladja a 95 000-et¹⁷), sokkal egyértelműbb és kiszámíthatóbb keretrendszerre van szükség, amely a peres eljárások helyett a jóhiszemű tárgyalásokat ösztönzi.

Bár az adatmegosztás több ágazatban is egyre jelentősebb, a szellemi tulajdonra vonatkozó szabályozás adatmegosztással kapcsolatos vonatkozásai még tisztázandók.

- Negyedrészt a megfélemezésre irányuló folyamatos erőfeszítések ellenére **a hamisítás és a kalózkodás továbbra is virágzik**, többek között a digitális technológiák kihasználása révén.

Az EU-ba behozott hamisított és kalózáruk értéke eléri a 121 milliárd EUR-t, ami 2016-ban az uniós import 6,8 %-ának felelt meg (szemben a 2013. évi 5 %-kal).¹⁸ Ez évente 50 milliárd EUR közvetlen értékesítési veszteséget eredményez, valamint 416 000 munkahely közvetlen elvesztésével jár.¹⁹ Az üzleti titkok kibertechnológiával elkövetett lopása a becslések szerint 60 milliárd EUR veszteséget okoz az EU-ban.²⁰

- Végül pedig **globális szinten nem biztosítottak a tisztességes feltételek**, és az uniós vállalkozások a külföldi működés során gyakran kudarcot vallanak.

Egyes nem uniós országok nem biztosítanak kellő védelmet a szellemi tulajdon tekintetében, ami gyakran az uniós cégek kárára válik. **Az EU-nak ki kell használnia a nemzetközi**

¹⁵ Célja gyakran annak értékesítése vagy felhasználásának engedélyezése, ezáltal pedig az immateriális javak pénzre váltása.

¹⁶ „Az Unió tudományos, kutatási és innovációs teljesítménye 2020-ban” című jelentés.

¹⁷ [Fact finding study on patents declared to the 5G standard \(Az 5G szabvánnyal kapcsolatban benyújtott szabadalmakról szóló tényfeltáró tanulmány\)](#), IPIytics, 2020.

¹⁸ [Trends in Trade in Counterfeit and Pirated Goods \(Trendek a hamisított és a kalóztermékek kereskedelmében\)](#), OECD és EUIPO, 2019.

¹⁹ [Status Report on IPR infringement \(A szellemi tulajdon-jogok megsértéséről szóló helyzetjelentés\)](#), EUIPO, 2020: átlagos éves adatok, 2013-2017.

²⁰ [Az ipari kémkedés és az üzleti titkok kibertechnológiával elkövetett lopásának kiterjedése és hatása](#), 2018.

normák meghatározására vonatkozó lehetőségeit. Fokoznia kell a visszaélészerű magatartások, például a szellemi tulajdon rosszhiszemű nyilvántartásba vétele vagy egyéb jogellenes felhasználása elleni küzdelemre irányuló erőfeszítéseit. Mindenekelőtt példát kell mutatnia, így korszerű szabályozási megoldásokat kell kidolgoznia olyan globális problémákra, mint a szabványmegfelelőségi szempontból elengedhetetlen szabadalmak engedélyezése vagy az adatok megosztásának módja.

Az öt felsorolt kihívásra válaszul, a tagállamok és az érdekelt felek észrevételei alapján²¹ a jelen cselekvési terv **öt kiemelt területet** azonosított, és konkrét intézkedési javaslatot tesz az alábbiakra vonatkozóan:

- a szellemi tulajdon védelmére szolgáló rendszer továbbfejlesztése;
- a szellemi tulajdon használatának és hasznosításának ösztönzése, különösen a kkv-k körében;
- az immateriális javakhoz való hozzáférés és azok megosztásának elősegítése, a méltányos megtérülés garantálása mellett;
- a szellemitulajdon-jogok hatékonyabb érvényesítésének biztosítása; és
- a tisztességes feltételek javítása a nemzetközi szinten.

2. A SZELLEMI TULAJDON HATÉKONYABB VÉDELME

Az egyik elsődleges prioritás **annak biztosítása, hogy az uniós innovátorok gyors, hatékony és megfizethető védelmi eszközökhöz férjenek hozzá.** Ennek érdekében mindent meg kell tennünk a továbbra is fennálló töredezettség kezelése és a bonyolultság mérséklése céljából. Arra is ügyelnünk kell, hogy szabályaink teljeskörűen összhangban legyenek az új zöld és digitális gazdaság igényeivel.

Ennek megvalósítása érdekében gondoskodnunk kell az **egységes szabadalmi rendszer bevezetéséről.** Ez a rendszer egyablakos ügyintézési lehetőséget teremt a vállalkozások számára, jelentősen leegyszerűsítve az EU-ban a szabadalmaztatást, növelve az átláthatóságot és elősegítve az engedélyezést. A (legfeljebb 25 tagállamra kiterjedő) egységes szabadalom²² megszerzése és szokásos ideig történő fenntartása körülbelül 10 000 EUR-ba fog kerülni, azaz mintegy hatszor kevesebbe, mint amennyibe ma az ezzel egyenértékű oltalom megszerzése és fenntartása kerül. Ezenkívül a peres eljárások új Egységes Szabadalmi Bíróság előtt történő központosítása nyomán javulni fog a jogbiztonság, és elkerülhetővé válnak a több tagállamban párhuzamosan folyó eljárások, ami jelentősen csökkenteni fogja a perköltségeket. Az egységes szabadalmi rendszer ennél fogva az EU ipari helyreállításának fontos eszköze lesz, különösen a megújuló energia, az elektronika, a repüléstechnika és a védelem, valamint a mobilitási ökoszisztémák terén.

Az egységes szabadalmi rendszer bevezetéséhez jelenleg elsősorban az hiányzik, hogy Németország ratifikálja az Egységes Szabadalmi Bíróság létrehozásáról szóló megállapodást, ami a német Alkotmánybíróság egyik közelmúltbeli határozata alapján már lehetővé vált.²³ A ratifikációs folyamat befejezését követően a Bizottság együtt fog működni az Európai Szabadalmi Hivatallal (ESZH-val) és a tagállamokkal annak érdekében, hogy az

²¹ A jelen cselekvési terv a tagállamok és az érdekelt felek által a kapcsolódó [ütemtervre](#) vonatkozóan írásban, valamint a szellemi tulajdonra vonatkozó jövőbeli politikáról szóló konferenciákon megtartott egyeztetéseken, továbbá a Parlamenten és a Tanácson belüli célzott egyeztetések során benyújtott visszajelzésekre és észrevételekre támaszkodik.

²² Az egységes szabadalmi rendszer a 25 részt vevő tagállam (Spanyolország és Horvátország kivételével valamennyi uniós tagállam) megerősített együttműködése révén valósul meg.

²³ [2020. február 13-i határozat](#), 2 BvR 739/17, közzétéve 2020. március 20-án.

egységes szabadalmi rendszer megkezdhesse a működését a szerződő tagállamokban.²⁴ Emellett ösztönözní fogja a tagállamokat az új rendszerbe történő belépésre, ha azt még nem tették meg.

A szabadalmakhoz szorosan kapcsolódnak a **kiegészítő oltalmi tanúsítványok** (SPC-k), amelyek további védelmi időt biztosítanak a hosszadalmas klinikai vizsgálatok és forgalombahozatali engedélyezési eljárások alá eső szabadalmaztatott gyógyszerek és növényvédő szerek esetében. Az SPC „gyártási mentesség” 2019. évi bevezetését követően²⁵ a Bizottság nemrégiben véglegesítette az SPC-rendszer részletes értékelését.²⁶ Az értékelésből az derül ki, hogy bár az SPC-rendszer továbbra is releváns, sajnos a tagállamok nem egységesen hajtják végre. Ez a hatékonyság, az átláthatóság és a tervezhetőség hiányát eredményezi, ami akadályt jelent az innovátorok és a generikus gyógyszergyártók számára, végső soron pedig árt a betegeknek. A Bizottság felmérést végez annak meghatározása érdekében, hogy hogyan kezelhetők ezek a buktatók, ideértve többek között a kiegészítő oltalmi tanúsítványok megadására irányuló egységes mechanizmus bevezetésének és/vagy egy egységes SPC-jogcím létrehozásának a lehetőségét is.

Az új európai gyógyszerstratégiával összefüggésben a Bizottság azt is közelebről vizsgálja, hogy hogyan optimalizálhatók még jobban az ösztönzők és a jutalmak az innováció növelése, a kielégítetlen igények kezelése, a megfizethetőség gyors piaci forgalomba hozatal biztosításával történő elősegítése, valamint a folyamatos gyógyszerellátás (mind generikus, mind biohasonló gyógyszerek) biztosítása érdekében. Az innovációnak ezen a területen meg kell felelnie a szükségleteknek, és elérhetővé kell válnia minden olyan beteg számára, aki számára ez segítséget jelenthet. Ennek keretében többek között a ritka betegségek kezelésére és a gyermekgyógyászati felhasználásra szánt gyógyszerek rendszerét²⁷, valamint a Bolar-mentességet²⁸ is megvizsgálja.

A védjegyekre vonatkozó uniós szabályozás sikeres reformját követően²⁹ a Bizottság **el fogja végezni a formatervezési minták oltalmáról szóló uniós jogszabályok felülvizsgálatát**. Ennek célja, hogy jelentős mértékben javítsa az EU-ban a formatervezési mintaoltalomhoz való hozzáférést és annak megfizethetőségét – különösen a textilipari, a bútorigipari és az elektronikai ökoszisztémák esetében –, valamint annak biztosítása, hogy a formatervezési mintaoltalmi szabályozás hatékonyabban támogassa a digitális és zöld gazdaságra történő átállást. A termékeket a formatervezésük vonzóvá teszi, és a jól megtervezett termékek jelentős versenyelőnyt biztosítanak a gyártók számára. A

²⁴ Az Egységes Szabadalmi Bíróságról szóló megállapodás Németország általi ratifikációján kívül az is szükséges, hogy a tagállamok beleegyezzenek az „ideiglenes alkalmazási időszak” elindításába. Ez lehetővé teszi majd a Bíróság intézményi és gyakorlati kialakításának véglegesítését az egységes szabadalmi rendszer teljes körű bevezetése előtt. Az egységes szabadalmi oltalom létrehozásának területén megvalósítandó megerősített együttműködés végrehajtásáról szóló [\(EU\) 1257/2012 rendeletnek](#) megfelelően a Bizottságnak és az ESZH-nak emellett együttműködési megállapodást kell kötnie, amely rendelkezik az egységes szabadalmi rendszer üzemeltetésével kapcsolatos szoros együttműködésről. Az Egyesült Királyság EU-ból történő kilépése várhatóan nem fogja hátráltatni az egységes szabadalmi rendszer bevezetését.

²⁵ [\(EU\) 2019/933 rendelet](#) a gyógyszerek kiegészítő oltalmi tanúsítványáról szóló 469/2009/EK rendelet módosításáról.

²⁶ Az uniós kiegészítő oltalmi tanúsítványok rendszerének értékelése – SWD/2020/8508.

²⁷ [Új európai iparstratégia](#), COM/2020/102 final, 14. o.; „[Ütemterv: Gyógyszerek – biztonságos és megfizethető gyógyszerek \(új uniós stratégia\)](#)”.

²⁸ A Bolar-mentesség a szabadalombitorlásra vonatkozó kimentő ok, amely különösen a gyógyszerek esetében releváns, és amely lehetővé teszi egy szabadalmaztatott találmány harmadik személy általi, kizárólag kutatási és tesztelési célokból – a szabadalmi oltalmi idő lejártá előtt korlátozott ideig – történő hasznosítását, valamint a szükséges hatósági jóváhagyások beszerzését.

²⁹ Az Európai Parlament 2015. december 15-én jóváhagyta a védjegyreformcsomagot:

https://ec.europa.eu/growth/industry/policy/intellectual-property/trade-mark-protection_en

formatervezési minták oltalmáról szóló uniós jogszabályok³⁰ nemrégiben elvégzett értékelésének³¹ eredményei szerint bár összességében jól működnek az EU formatervezési mintaoltalmi rendszerei, még mindig vannak hiányosságok. A lajstromozási eljárások részben elavultak, és néhány esetben felesleges adminisztratív terhet jelentenek. Az új formatervezési megoldások (például az animációs formatervezési minták vagy a grafikus felhasználói felületek) oltalma nem elég világos. Ezenkívül a formatervezési mintaoltalmi jogok terjedelmével kapcsolatos bizonytalanság problémákat okozhat, különösen a 3D nyomtatás egyre szélesebb körben történő használata miatt, illetve a formatervezési mintaoltalmi jogoknak az EU-n áthaladó jogsértő árukkal szemben való érvényesítésével kapcsolatban. Végül pedig az összetett termékek javításához felhasznált alkatrészek formatervezési mintaoltalma tekintetében csupán részben megvalósult harmonizáció miatt a gazdaságilag fontos alkatrészipiac továbbra is erősen töredezett, ami súlyosan torzítja a versenyt, és akadályozza a fenntarthatóbb és zöldebb gazdaságra való átmenetet.

Európának a földrajzi árujelzők oltalmával kapcsolatban is új megközelítésre van szüksége. A földrajzi árujelzők olyan termékek neveit jelentik, amelyek a természeti környezethez és a helyi termelők *know-how-jához* kötődnek. Európa kulturális örökségének részét képezik, hozzájárulnak a vidéki gazdaság társadalmi, környezeti és gazdasági fenntarthatóságához³², és néha „vidéki szellemi tulajdon-jogokként” is hivatkoznak rájuk. A földrajzi árujelzők jelentős gazdasági értékkel bírnak a mezőgazdasági ágazatban. 2017-ben az EU által földrajzi árujelzőként oltalmazott agrár-élelmiszeripari termékek és italok 74,76 milliárd EUR eladási értéket képviseltek az EU-n belül, ami az európai élelmiszer- és itálágazat összes értékesítésének 7 %-át jelenti. A földrajzi árujelzők ezenkívül az EU teljes agrár-élelmiszeripari exportjának a 15,5 %-át teszik ki, és a védett terméknevek esetében magasabb eladási árak alkalmazhatók.³³ Azonban vannak még kiaknázatlan lehetőségek ezen a téren. A védelemre és az érvényesítésre vonatkozó jelenlegi szabályok lehetnének pontosabbak, a tagállamok és a Bizottság lajstromozási eljárásban betöltött szerepét pedig jobban is meg lehetne határozni. Ráadásul a mezőgazdasági termékek különböző fajtái esetében eltérő földrajzi árujelzői rendszerek léteznek. A folyamatban lévő értékelés³⁴ eredményeire támaszkodva a Bizottság meg fogja vizsgálni a mezőgazdasági termékekre, az élelmiszerekre, a borokra és a szeszes italokra vonatkozó földrajzi árujelzők megerősítésének, modernizálásának, racionalizálásának és hatékonyabb érvényesítésének módjait.³⁵

Jelenleg csak néhány tagállam rendelkezik olyan szabályokkal, amelyek gondoskodnak a mezőgazdasági termékek (például a kézműves termékek) földrajzi árujelzőkkel biztosított oltalmáról. Uniós szinten jelenleg nem létezik egységes mechanizmus az említett nem mezőgazdasági földrajzi árujelzők védelme tekintetében, amelyek gyakran fontos részét képezik a helyi identitásnak, vonzzák a turistákat, egyedi szakértelemre épülnek, és hozzájárulnak a munkahelyteremtéshez. Egy nemrégiben elkészült tanulmány³⁶ szerint az

³⁰ A formatervezési minták oltalmáról szóló [98/71/EK irányelv](#) és a közösségi formatervezési mintáról szóló [6/2002/EK tanácsi rendelet](#).

³¹ [A formatervezési minták oltalmáról szóló uniós jogszabályok értékeléséről szóló jelentés](#).

³² Lásd a Bizottság által a földrajzi árujelzőkkel kapcsolatos követelmények fenntarthatóságának megerősítése érdekében meghirdetett [„A termelőtől a fogyasztóig” stratégiát](#):

³³ [Evaluation of \(agricultural\) GI and Traditional Specialities Guaranteed protected in the EU \(Az uniós oltalom alatt álló \(mezőgazdasági\) földrajzi árujelzők és hagyományos különleges termékek értékelése\)](#), 2019.

³⁴ [Evaluation of \(agricultural\) GIs and Traditional Specialities Guaranteed protected in the EU \(Az uniós oltalom alatt álló \(mezőgazdasági\) földrajzi árujelzők és hagyományos különleges termékek értékelése\)](#), 2019.

³⁵ Az EU mezőgazdasági termékekre, élelmiszerekre, borokra és alkoholtartalmú italokra vonatkozó földrajzi árujelzői rendszerének felülvizsgálata ([IIA-konzultáció](#)).

³⁶ [Economic aspects of geographical indication protection at the EU level for non-agricultural products \(A földrajzi árujelzők uniós szintű oltalmának gazdasági vetületei a nem mezőgazdasági termékek esetében\)](#), 2020.

uniós gazdaság előnyére válna a nem mezőgazdasági termékekre vonatkozó összehangolt rendszer bevezetése. A szóban forgó rendszer az említett termékek eredetiségét igazoló jelzéseket biztosítana a fogyasztók számára, valamint segítségével a termékek ismertebbé válnának a fogyasztók körében. Támogathatná a termelőket a rés piacokon történő együttműködésben és abban, hogy versenyképesek maradjanak, továbbá új lendületet adhatna a kevésbé fejlett régióknak.³⁷ Ezért a földrajzi árujelzők rendszerének átfogó reformja keretében a Bizottság – a lehetséges költségekre és előnyökre vonatkozó körültekintő hatásvizsgálat alapján – mérlegelni fogja a **nem mezőgazdasági termékekre vonatkozó földrajzi árujelzők hatékony és átlátható uniós rendszerének** kialakíthatóságát. Ez azt is lehetővé tenné, hogy az EU teljeskörűen kihasználja az eredetmegjelölések és a földrajzi jelzések nemzetközi rendszere által kínált lehetőségeket.³⁸ Általánosságban jelentős előnyt biztosítana az európai földrajzi árujelzők nemzetközi népszerűsítése során.

A **közösségi növényfajta-oltalmi jogok** rendszere szintén központi szerepet tölt be az EU gazdaságában. A stabil növényfajta-oltalmi rendszer új fajták kifejlesztésére ösztönzi a növénynevelőket, ezáltal pedig hozzájárul az európai zöld megállapodás célkitűzéseinek és az ENSZ fenntartható fejlődési céljainak eléréséhez. A Bizottság továbbra is **figyelemmel kíséri a rendszer megfelelő alkalmazását, és szükség esetén igyekszik további fejlesztéseket megvalósítani**³⁹. A közösségi növényfajta-oltalmi szabályozás 2011. évi értékelése megállapította, hogy az összességében jól működő rendszert meg kell tartani, viszont szükség van néhány jól célzott módosításra. Ezt a megállapítást alátámasztja néhány közelmúltban azonosított hiányosság is⁴⁰, amelyeket középtávon a szabályozásnak egy értékelést követő felülvizsgálatával lehetne kezelni.

A fent említett reformokon kívül **szellemi tulajdoni rendszereink hatékonyságának további javítása érdekében** a Bizottság az érdekelt felekkel és a szellemi tulajdoni hivatalokkal együttműködve vizsgálni fogja az **új technológiák** – például a mesterséges intelligencia és a blokklánc – **használatát** is. Az új technológiák valóban hozzájárulhatnak a szellemi tulajdon megvédéséhez⁴¹, növelhetik az átláthatóságot, elősegíthetik a felhasználási díjak egyenletesebb eloszlását⁴², és hatékonyabban felléphetnek a hamisítással és a kalózkodással szemben. Az új technológiákban rejlő lehetőségek teljes körű feltárása és a technológiák alkalmazásának ösztönzése érdekében a Bizottság támogatja, hogy a vélemények megosztása céljából a szóban forgó területen folyamatban lévő számos kezdeményezést az **iparral folytatott párbeszéd** is kísérelje.

Ezenkívül a digitális forradalom következtében **azon is el kell gondolkodnunk, hogy mit és hogyan védünk meg. A mesterséges intelligencián alapuló technológiák új alkotásokat és találmányokat hoznak létre. Néhány esetben – például a kulturális ágazatban**

³⁷ Pontosabban fogalmazva a földrajzi árujelzők uniós szintű oltalmának a nem mezőgazdasági termékekre vonatkozó bevezetése hosszútávon a jelenlegi EU-n belüli exporthoz (37,6–50 milliárd EUR) képest várhatóan összesen mintegy 4,9–6,6 %-os növekedést eredményezne az EU-n belüli kereskedelemben. Az előrejelzések szerint az egységes rendszer mellett a regionális foglalkoztatás 0,12–0,14 %-kal növekedhetne, és az EU egészében 284 000–338 000 új munkahely jöhetne létre. Lásd: [Geographical indications for non-agricultural products. Cost of non-Europe report \(A nem mezőgazdasági termékek földrajzi árujelzői. Jelentés az európai szintű szabályozás hiányából eredő költségekről\)](#), 2019.

³⁸ A Szellemi Tulajdon Világszervezete által kezelt, [az eredetmegjelölések és a földrajzi jelzések nemzetközi lajstromozásának lisszaboni rendszere](#) alapján.

³⁹ [Intellectual property rights intensive industries and economic performance in the EU \(Fokozott szellemi tulajdonjog-igényű iparágak és a gazdasági teljesítmény az EU-ban\)](#), EUIPO-ESZH, 2019.

⁴⁰ Különösen az érdekelt felek észrevételei, az Európai Bíróság határozatainak elemzése, valamint az intézményközi munkacsoportok ajánlásai alapján.

⁴¹ Például az újdonságkutatás és a bejegyzési eljárások felgyorsításával.

⁴² Szerzői jogi metaadatok, mind a szellemi tulajdon-jogokra, mint az engedélyezésre vonatkozóan.

– általánossá válhat a „találékony gépek” használata. Ezek a változások felvetik azt a kérdést, hogy milyen védelemben kell részesíteni a mesterséges intelligencián alapuló technológiák segítségével létrehozott termékeket. A mesterséges intelligencia szellemi tulajdon-jogokra gyakorolt hatásáról Európában és nemzetközi szinten is egyeztetések folynak (lásd a 6. pontot). Egy ma megjelent tanulmány⁴³ hangsúlyozza, hogy a mesterséges intelligencián alapuló technológiák segítségével létrehozott találmányokat és alkotásokat meg kell különböztetni a mesterséges intelligencián alapuló technológiák által önállóan létrehozott találmányoktól és alkotásoktól. Noha a mesterséges intelligencián alapuló technológiák által autonóm módon létrehozott találmányok és alkotások kérdése túlnyomórészt csak a jövőben válik majd aktuálissá, a Bizottság álláspontja szerint a mesterségesintelligencia-rendszereket nem szabad szerzőként vagy feltalálóként kezelni. Ezt a hozzáállást támogatja az ESZH által a Dabus ügyben alkalmazott szemlélet is.⁴⁴ A tanulmány azt is kimutatta, hogy a szellemi tulajdonra vonatkozó jelenlegi uniós szabályozás és az Európai Szabadalmi Egyezmény nagyjából alkalmasnak tűnik a mesterséges intelligencia segítségével létrehozott találmányok és alkotások által felvetett problémák kezelésére. Azonban a harmonizáció terén továbbra is tapasztalhatók hiányosságok⁴⁵, és van még min javítani.⁴⁶ A fentieket mind kezelni kell ahhoz, hogy az európai kiválóság érvényesüljön a mesterséges intelligencia területén. Első lépésként a Bizottság feltérképezi és elemzi a problémákat, valamint konzultál az érdekelt felekkel. Az iparral folytatott fent említett párbeszéd hasznos fórumként szolgálhat ehhez.

Végül pedig a Bizottság a tagállamokkal és az érdekelt felekkel együttműködve **gondoskodni fog a szabályok következetes és előremutató alkalmazásáról.**

A **szervi jog** terén a Bizottság az EU szerzői jogi szabályozásának korszerűsítéséről szóló két újonnan elfogadott irányelv határidőben történő, hatékony átültetésének és végrehajtásának támogatását helyezi előtérbe.⁴⁷ Ennek a munkának az egyik legfontosabb része a szerzői jogi irányelv 17. cikkének a végrehajtására vonatkozik, amely külön jogi szabályozást hoz létre a felhasználók által a tartalommosztó platformokra feltöltött, szerzői jogi védelem alatt álló tartalmak tekintetében. A Bizottság széles körű párbeszédet folytatott az érdekelt felekkel annak érdekében, hogy megismerje a véleményüket az említett cikk alkalmazásával kapcsolatos főbb kérdéskörökben. A Bizottság a párbeszéd eredményeit figyelembe véve hamarosan iránymutatást fog kiadni a szóban forgó rendelkezés tagállamok általi végrehajtásának támogatása céljából. Az EU meglévő szerzői jogi szabályozásával kapcsolatban a Bizottság több olyan jelentésen is dolgozni fog,

⁴³ Study on trends and developments in [Artificial Intelligence – Challenges to the IPR framework](#) (Tanulmány a mesterséges intelligenciával kapcsolatos trendekről és változásokról – A szellemi tulajdon-jogi rendszerrel kapcsolatos kihívások) – az IVIR és a JIPP által készített tanulmány, 2020. november.

⁴⁴ 2018-ban az ESZH-hoz beérkezett két európai szabadalmi bejelentés. Mindkettő a „DABUS” gépet jelölte meg feltalálóként. Az ESZH elutasította a szóban forgó két szabadalmi bejelentést. Az ESZH úgy vélte, hogy az európai szabadalmakban csak természetes személy nevezhető meg feltalálóként. Ezenkívül az ESZH egy nemzetközileg alkalmazandó norma szerint úgy értelmezte, hogy a „feltaláló” kifejezés természetes személyre utal. A szóban forgó határozatok ellen fellebbezést nyújtottak be.

⁴⁵ A tanulmány hangsúlyozza például, hogy hiányzik a szerzősége és a szerzői jogi jogosultságra vonatkozó szabályok harmonizációja, ami eltérő nemzeti megoldásokhoz vezethet a mesterséges intelligencia segítségével létrehozott művek tekintetében.

⁴⁶ A tanulmány ajánlásokat tesz például a szabadalmi jog fogalmainak – így például a feltalálói tevékenységnek és a közzétételi kötelezettségnek – a mesterséges intelligencia segítségével létrehozott találmányok tekintetében történő módosítására.

⁴⁷ [\(EU\) 2019/790 irányelv](#) a digitális egységes piacon a szerzői és szomszédos jogokról, valamint a 96/9/EK és a 2001/29/EK irányelv módosításáról; [\(EU\) 2019/789 irányelv](#) a műsorszolgáltató szervezetek egyes online közvetítéseire, valamint televíziós és rádiós műsorok továbbközvetítésére alkalmazandó szerzői jogok és szerzői joggal szomszédos jogok gyakorlására vonatkozó szabályok megállapításáról, valamint a 93/83/EGK tanácsi irányelv módosításáról. A tagállamok 2021. június 7-ig kötelesek átültetni ezeket az irányelveket.

amelyek különös rendelkezéseken alapulnak, például a több szerzői jogi uniós eszközben – így többek között a védelmi időről szóló irányelvben, a közös jogkezelésről szóló irányelvben, az ún. marrákesi irányelvben és a hordozhatóságról szóló rendeletben – is megtalálható felülvizsgálati záradékokon.⁴⁸

A gyors ütemben fejlődő biotechnológiai piac tekintetében kiemelten fontos a **biotechnológiai irányelv**⁴⁹ alkalmazása. A biotechnológiai szabadalmak rendkívül fontos ösztönzőként szolgálnak, de azokat csak indokolt esetekben szabad kiadni. A biotechnológiai irányelv ebből a szempontból kiegyensúlyozott szabályozást biztosít, a Bizottság pedig továbbra is nyomon követi az alkalmazását.⁵⁰

A szellemi tulajdon-jogok uniós védelmének javítása érdekében a Bizottság:

- támogatja az **egységes szabadalmi** rendszer gyors bevezetését, annak érdekében, hogy az egész EU-ban egyablakos ügyintézési lehetőséget biztosítson a szabadalmak oltalmához és érvényesítéséhez (2021);
- optimalizálja a **kiegészítő oltalmi tanúsítványok rendszerét**, annak érdekében, hogy az átláthatóbbá és hatékonyabbá váljon (2022 1. negyedéve);
- korszerűsíti a **formatervezési mintákra** vonatkozó uniós szabályozást, annak érdekében, hogy az hozzáférhetőbbé váljon, és hogy hatékonyabban támogassa a digitális és zöld gazdaságra történő átállást (2021 4. negyedéve);
- megerősíti a **mezőgazdasági termékek földrajzi árujelzőinek** oltalmi rendszerét annak érdekében, hogy az hatékonyabbá váljon, továbbá egy hatásvizsgálat alapján mérlegeli, hogy javaslatot tegyen-e a **nem mezőgazdasági földrajzi árujelzők** uniós oltalmi rendszerének bevezetésére (2021 4. negyedéve);
- értékeli a **növényfajtákra vonatkozó szabályozást** (2022 4. negyedéve).

3. A SZELLEMI TULAJDON HATÉKONY HASZNÁLATÁNAK ÉS HASZNOSÍTÁSÁNAK ELŐMOZDÍTÁSA, KÜLÖNÖSEN A KKV-K KÖRÉBEN

Annak ellenére, hogy a szellemi tulajdonra vonatkozó jól átgondolt stratégiák a növekedés katalizátoraként szolgálhatnak, az európai innovátorok és alkotók gyakran nem ismerik fel a szellemi tulajdon-jogokkal járó előnyöket. Ez súlyosan aláássa az EU innovációs képességét, valamint azt, hogy a gazdaság kiemelten fontos területein képes legyen megerősíteni a rugalmasságát. Európának továbbra is kamatoztatnia kell a vállalkozásai által folyamatosan létrehozott, kifejlesztett és megosztott ismereteket azzal, hogy támogatja őket az említett eszközök aktívabb kezelésében, és megkönnyíti számukra a tőkéhez és a finanszírozáshoz való hozzáférést.

⁴⁸ [2011/77/EU irányelv](#) a szerzői jog és egyes szomszédos jogok védelmi idejéről szóló 2006/116/EK irányelv módosításáról; [2014/26/EU irányelv](#) a szerzői és szomszédos jogokra vonatkozó közös jogkezelésről és a zeneművek online felhasználásának több területre kiterjedő hatályú engedélyezéséről; [\(EU\) 2017/1564 irányelv](#) a szerzői és szomszédos jogi védelemben részesülő egyes műveknek és más teljesítményeknek a vakok, látáskárosultak és nyomtatott szöveget egyéb okból használni képtelen személyek érdekét szolgáló egyes megengedett felhasználási módjairól; [\(EU\) 2017/1128 rendelet](#) az online tartalomszolgáltatások határokon átnyúló hordozhatóságáról.

⁴⁹ [98/44/EK irányelv](#) a biotechnológiai találmányok jogi oltalmáról.

⁵⁰ Elsősorban annak érdekében, hogy biztosítsa a Bizottság által 2016. november 3-án kiadott, a Parlament és a Tanács által jóváhagyott [közleményt a biotechnológiai találmányok jogi oltalmáról szóló 98/44/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv bizonyos cikkeiről](#), amely egyértelművé tette, hogy a lényegében biológiai eljárásokból származó termékek nem szabadalmaztathatók.

Ennek elérése érdekében a Bizottság a következőket tervezi:

- Rövid távon az EUIPO-val együtt pénzügyi támogatást vagy **a szellemi tulajdonnal kapcsolatos utalványokat** kínál a Covid19-válság által érintett kkv-knak, ezzel támogatva őket a szellemi tulajdon-portfólióik kezelésében. Az évi 20 millió EUR költségvetésű program⁵¹ a tervek szerint 2021. január 1-jén kezdi meg a működését, és részleges visszatérítéseket fog biztosítani a védjegyek és a formatervezési minták lajstromozásával, valamint a szellemi tulajdoni vizsgálattal kapcsolatban (e vizsgálat során egy szakember megvizsgálja egy adott vállalkozás immateriális javait, és néhány kezdeti tanácsot ad az adott eszközök stratégiai kezelésével kapcsolatban).
- Ezzel párhuzamosan⁵² az Európai horizont programon belül gondoskodik a **szellemi tulajdonra vonatkozó személyre szabott tanácsadásról**, amely a kutatási és innovációs folyamat különböző szakaszaiban lévő innovatív vállalkozásoknak nyújt segítséget. Ezenkívül felméri a szellemi tulajdonra vonatkozó tanácsadás más uniós kutatási és beruházási programokra való kiterjesztésének lehetőségeit is, ideértve az InvestEU tanácsadó platformját is. Egy kiemelkedően innovatív vállalkozásokból álló válogatott csoport számára a Bizottság stratégiai tanácsadást és pénzügyi támogatást is nyújt a szellemi tulajdon-portfóliók kialakításához.⁵³
- Szélesebb körben, az EUIPO-val együttműködésben egyablakos hozzáférést kell biztosítani a szellemi tulajdonra vonatkozó információkhoz és tanácsadáshoz⁵⁴. Az EUIPO⁵⁵ kidolgoz egy platformot – a **Szellemi Tulajdon Európai Tájékoztatási Központját** –, amely kapcsolódni fog az egységes digitális kapuhoz, és hozzáférést fog biztosítani nemcsak a szellemi tulajdont érintő alaki követelményekre, hanem a kapcsolódó szolgáltatásokra vonatkozó összes fontos információhoz is (például a doménnevek védelmének kérelmezésével vagy a cégnevek bejegyzésével kapcsolatban), és ezzel párhuzamosan felhasználóbarát bejelentési rendszereket biztosít majd a kkv-knak. A Bizottság ezenkívül a kkv-kat támogató különböző hálózatain⁵⁶ keresztül is támogatást nyújt, és tanácsot ad a szellemi tulajdonnal kapcsolatban, annak érdekében, hogy hatékonyabban elérje a kisvállalkozásokat.
- Végül pedig meg kell könnyíteni a kkv-k számára, hogy **a finanszírozási lehetőségek keresése során kiaknázzák a szellemi tulajdon-jogaikat**. Bár az immateriális javak gyakran a legértékesebb eszközök közé tartoznak, egy felmérés szerint nem sok kkv-nak származik előnye a szellemi tulajdon-jogaiból, amikor finanszírozást próbál szerezni.⁵⁷ A bankok és a kockázati tőke-alapok nem szívesen nyújtanak finanszírozást a szellemi tulajdonra mint eszközre támaszkodva, a Covid19-válság pedig tovább növelte ezt a kockázatkerülést. Egy nemrégiben

⁵¹ A COSME programból és elsősorban az EUIPO többletéből finanszírozva.

⁵² A jelenlegi programot lásd: [IPA4SME](#).

⁵³ A Bizottság a „[Closing the finance gap for IPR-driven start-ups and SMEs](#)” (A finanszírozási hiány megoldása a szellemi tulajdon-jogok által vezérelt induló innovatív vállalkozások és kkv-k körében) projektben fogja tesztelni ezt az elképzelést.

⁵⁴ Hogy minden kkv könnyedén hozzáférhessen a tanácsadáshoz, amit a kkv-kra vonatkozó stratégia is hangsúlyoz.

⁵⁵ Az EUIPO kkv-programján belüli kezdeményezésről van szó, amelyet az Európai Unió Szellemi Tulajdoni Hálózatával (EUIPN) együttműködésben kell kidolgozni; a Hálózat az EUIPO-ból és a tagállamok szellemi tulajdoni hivatalaiból áll.

⁵⁶ A tanácsadók hálózatokon vagy tanácsadási szolgáltatókon keresztül működnek az Európai Vállalkozási Hálózaton belül, az innovációs központokban, [a klaszterhálózatokban](#) vagy az InvestEU tanácsadó platformon keresztül (amely a jelenlegi [Európai Beruházási Tanácsadó Platformból](#) jön létre).

⁵⁷ Az [EUIPO kkv-eredménytáblája](#) (2019) szerint a szellemi tulajdon-jogokkal rendelkező kkv-knak csupán 13 %-a próbált finanszírozáshoz jutni az immateriális javaikra támaszkodva, 9 % sikeresen, 4 % pedig sikertelenül.

készült tanulmány egyértelmű hiányosságokat mutatott ki a kkv-k szellemi vagyonuk alapján történő finanszírozásával kapcsolatban.⁵⁸ A Bizottság konzultálni fog a pénzügyi közösséggel arról, hogy a szellemi tulajdon értékelése hogyan segíthetne nekik abban, hogy jobban figyelembe vegyék a kkv-k szellemi javait.⁵⁹ A kkv-stratégia keretében bejelentett „technológiai átvilágítási” kísérleti projekt segítségével a technológiával kapcsolatban tágabb körben tesztelni lehet majd a szellemi tulajdon értékelését.⁶⁰ A meglévő bankgarancia-rendszerekkel⁶¹ kapcsolatos tapasztalatokra támaszkodva a Bizottság azt is megvizsgálja, hogy a garanciák hogyan használhatók fel hatékonyabban a kkv-k és az alkotók szellemi tulajdonra épülő projektekkel kapcsolatos támogatására.

A kkv-kra irányuló említett tevékenységeken kívül a Bizottság által kiadott, „A kutatás és az innováció új korszaka” című közlemény⁶² hangsúlyozza, hogy Európa kiemelkedő kutatási eredményeit diszruptív innovációvá kell alakítani, és **a tágabb kutatási és innovációs környezetben is ösztönözni kell a szellemi tulajdon hatékonyabb kezelését**; ezzel összefüggésben a Bizottság figyelemfelkeltő kampányt indít a szellemi tulajdon – a vállalkozások befektetői értékelése során történő – valorizációjának előmozdítása érdekében. Például a Bizottság az ismeretek kamatoztatására vonatkozó alapelvek segítségével aktualizálja a szellemi tulajdon tudástranszfer során történő kezeléséről szóló ajánlását. Ezt a felülvizsgálatot a szellemitulajdon-jogok intelligens felhasználását célzó gyakorlati kódex fogja kísérni, valamint a projektgazdáknak technikai, pénzügyi és jogi – többek között a szellemi tulajdonra vonatkozó – tanács formájában nyújtott InvestEU támogatás.

Ezenkívül intézkedések megtételére kerül sor a **közfinanszírozású szellemi javak tisztességes és hatékony módon történő felhasználásának biztosítása érdekében is**. A Bizottság már el is indított egy új platformot, amely az EU által finanszírozott kutatási és innovációs eredmények hasznosítását helyezi előtérbe⁶³, valamint egy olyan platformot, amely a koronavírus terjedésének megakadályozására és más járványokra való felkészülésre irányuló, az EU által támogatott kutatások és innováció bemutatására szolgál.⁶⁴ Ez annak biztosítását célozza, hogy **az uniós források igénybevételével elért eredmények az uniós gazdaság javára kerüljenek felhasználásra**. Ezért amikor az Európai horizont program keretein belül a kutatási eredményekre vonatkozó szellemi tulajdont elsősorban nem társult harmadik országokban kívánják hasznosítani, a kérelmezőknek el kell magyarázniuk, hogy ennek ellenére ez hogyan szolgálja az EU érdekeit.⁶⁵

⁵⁸ „[Financing intangibles: Is there a market failure?](#)” (Az immateriális javakkal kapcsolatos finanszírozás – piaci hiányosság?) című tanulmány, EK 2020.

⁵⁹ Ez megvalósítható az InvestEU-n belül, és a „Finanszírozás, tanulás, innováció és szabadalmaztatás a kulturális és a kreatív ágazatokban” projekt alapján gyűjtött tapasztalatokra, valamint a „[Financing intangibles: Is there a market failure?](#)” (Az immateriális javakkal kapcsolatos finanszírozás – piaci hiányosság?) című tanulmányra (EK 2020) fog épülni.

⁶⁰ [A Bizottság közleménye](#): Kkv-stratégia a fenntartható és digitális Európáért, COM(2020) 103 final, 2020. március 10.

⁶¹ Lásd az [InnovFin kkv-garanciakeretet](#) vagy a kulturális és kreatív ágazatok garanciaeszközét.

⁶² [Az Európai Kutatási Térség \(EKT\) közleménye](#).

⁶³ Lásd a [Horizont Eredményplatformot](#).

⁶⁴ Lásd a [koronavírussal kapcsolatos kutatási és innovációs](#) platformot.

⁶⁵ Hasonlóképpen, az Európai Védelmi Alap (EDF) keretében is célzott rendelkezések bevezetésére került sor a pénzügyi támogatásban részesülő K+F intézkedések eredményeinek védelme, valamint azok EU-ban történő elérhetőségének biztosítása céljából. Ezek közé tartozik az a kötelezettség, amely előírja a Bizottság előzetes értesítését, ha az eredmények tulajdonjogát és a kapcsolódó szellemitulajdon-jogokat nem társult harmadik országokra vagy harmadik országbeli jogalanyokra ruházzák át (vagy ha azokkal kapcsolatban kutatási tevékenységek céljából kizárólagos engedély megadására kerül sor), valamint az uniós finanszírozás

Ezenkívül a szellemi tulajdon védelme és az új technológiák széles körben történő terjesztése továbbra is központi szerepet tölt be a kutatással és az innovációval kapcsolatos közös európai érdeket szolgáló fontos projektekben és az Európai Regionális Fejlesztési Alap keretében nyújtott finanszírozásban.

Az innováció ösztönzése és a gazdaság fellendítése érdekében **javítani kell annak feltételeit is, hogy a vállalkozások a közbeszerzések során is megvédhessék és felhasználhassák a szellemi javaikat.** A tagállamoknak mérlegelniük kell annak lehetőségét, hogy a szellemi tulajdon-jogok indokolt esetben a szerződő feleknél maradjanak, kivéve, ha valamilyen elsőbbséget élvező közérdekről van szó, vagy ha összeegyeztethetetlen nyílt engedélyezési stratégiákat alkalmaznak. A kkv-stratégiában bejelentettek szerint a Bizottság az innovációs közbeszerzésről szóló iránymutatás módosításában tisztázni fogja a közbeszerzés szellemi tulajdon-jogokkal kapcsolatos kérdéseit.

A szellemi tulajdon-jogok szélesebb körben történő használatát a Bizottság az alábbiak segítségével igyekszik előmozdítani:

- az EUIPO-val együtt bevezeti **a szellemi tulajdonnal kapcsolatos utalványok kkv-knak** szóló programját, amely a szellemi tulajdon-jogok nyilvántartásba vételének és a szellemi tulajdon-jogokkal kapcsolatos stratégiai tanácsadásnak a finanszírozására irányul (2021. 1. negyedéve);
- **a szellemi tulajdonnal kapcsolatos segítségnyújtási szolgáltatásokat vezet be a kkv-k számára** az „Európai horizont” programban, és azt más uniós programokra is kiterjeszti (2020-tól).

4. A SZELLEMITULAJDON-JOGOKKAL VÉDETT ESZKÖZÖKHÖZ VALÓ HOZZÁFÉRÉS ÉS AZ ESZKÖZÖK MEGOSZTÁSÁNAK MEGKÖNNYÍTÉSE

Napjaink gazdaságában kiemelten fontos, hogy a tudás, az adatok és a technológiák – köztük a szellemi tulajdon-jogokkal védettek is – könnyebben és gyorsabban megoszthatók legyenek. A rugalmas, környezetbarát⁶⁶ és versenyképes gazdasághoz olyan eszközökre van szükség, amelyek válságos időkben lehetővé teszik a kritikus fontosságú, szellemi tulajdon-jogi védelem alatt álló technológiákhoz való hozzáférést, megkönnyítik a szerzői jogi és a szabványmegfeleléségi szempontból elengedhetetlen szabadalmakkal kapcsolatos engedélyezést, valamint támogatják az adatok megosztását.

- *A kritikus fontosságú szellemi tulajdonhoz válságos időkben történő hozzáférést elősegítő hatékonyabb eszközök*

A **Covid19-válság** hangsúlyozza a hatékony szellemi tulajdoni rendszer fontosságát, amely határozottan ösztönzi az innovációt, és könnyű hozzáférést biztosít a technológiákra vonatkozó szellemi tulajdonhoz. Az új technológiák – például az oltóanyagok és az új kezelések – gyors kifejlesztéséhez és rendelkezésre bocsátásához a kutatás és a fejlesztés finanszírozására, valamint ösztönzőkre van szükség. Ezért jobb eszközök alkalmazásával gondoskodnunk kell arról, hogy a szellemi tulajdoni rendszer szükség esetén lehetővé tegye

visszafizetésének kötelezettsége, amennyiben az eredmények/szellemi tulajdon-jogok szóban forgó átruházása ellentétes az Unió és a tagállamok biztonsági és védelmi érdekeivel vagy az EDF céljaival.

⁶⁶ A környezetvédelmi adatok terén (amelyek lehetővé teszik az életciklus-elemzések kidolgozását) a szellemi tulajdon-jogi védelem alatt álló adatoknak egyensúlyban kell lenniük a termékek és a szervezetek környezeti lábnyomának kiszámítására irányuló közérdekkel.

a hozzáférést a kritikus fontosságú technológiákhoz, és egyúttal megfelelő megtérülést biztosítson az innovátorok számára.

A Covid19-válság során már bebizonyosodott, hogy mennyire rugalmas a szellemi tulajdoni rendszerünk. Ez túlnyomórészt az állami és a magánszereplők határozott elkötelezettségének és együttműködésének, valamint az oltóanyagok és más alapvető eszközök kifejlesztését és rendelkezésre állását előmozdító számos kezdeményezésnek köszönhető.

A Bizottság támogatja a Covid19 elleni terápiás készítményekkel és oltóanyagokkal kapcsolatos szellemi tulajdon önkéntes összevonását és engedélyezését⁶⁷, az Egészségügyi Világszervezet állásfoglalásával összhangban.⁶⁸ Ezeknek a programoknak önkéntes részvételen kell alapulniuk, széles körű és méltányos hozzáférést kell biztosítaniuk, valamint lehetővé kell tenniük a szellemitulajdon-jogok jogosultjai számára a beruházásaik kiegyensúlyozott megtérülését. A Bizottság lépéseket tett az együttműködés magánszektoron belüli előmozdítása céljából is, az alapvető termékek és szolgáltatások hiányának hatékony kezelése érdekében⁶⁹, valamint annak biztosítása céljából, hogy az EU és a tagállamok közfinanszírozású kutatási és innovációs programjainak eredményei hozzáférhetőek legyenek, különösen a kritikus fontosságú anyagok gyártásának növelése érdekében⁷⁰.

A jövőre nézve azonban a Bizottság úgy látja, hogy **a válsághelyzetekkel történő megbirkózáshoz** tovább kell fejleszteni a rendelkezésre álló **eszközöket**.

A Bizottság vizsgálja, hogy hogyan ösztönözhető **a kritikus fontosságú szellemitulajdon-jogok válsághelyzetekben történő gyors összevonása**, például egy olyan újfajta engedélyezési rendszer segítségével, amely a kritikus fontosságú szellemi javakat ellenőrzött formában és ideiglenesen elérhetővé teszi a szellemitulajdon-jogokkal védett termékek előállításának felgyorsítása érdekében, többek között a gyártás eredetétől eltérő célokra történő átalakítása révén.

Végül pedig a Bizottság felismerte, hogy **hatékony rendszereket kell biztosítani a kényszerengedélyek kiadása érdekében**, amelyeket **végső esetben**, biztonsági hálóként kell alkalmazni, ha a szellemitulajdon-jogok elérhetőségének biztosítását célzó összes egyéb erőfeszítés csődöt mondott. A Kereskedelmi Világszervezet (WTO) szellemi tulajdonjogok kereskedelmi vonatkozásairól szóló megállapodása (TRIPS) a felsorolt feltételek mellett biztosítja a kényszerengedélyek kiadásának lehetőségét, azaz felhatalmazza a kormányokat arra, hogy a szabadalom jogosultjának hozzájárulása nélkül engedélyt adjanak egy szabadalmaztatott találmány felhasználására az azt kérelmező félnek. Országos szükséghelyzet esetén gyorsított eljárás is lefolytatható. A TRIPS-megállapodás és a közegészségügy kapcsolatáról szóló dohai nyilatkozatra is figyelemmel egyértelmű, hogy a WTO tagjai nemcsak a kényszerengedély kiadásának jogával rendelkeznek, hanem azt is szabadon eldönthetik, hogy milyen alapon adják meg a szóban forgó engedélyeket.

⁶⁷ [A Bizottság közleménye](#) – A Covid19-oltóanyagokra vonatkozó uniós stratégia, COM(2020) 245 final, 2020. június 17.

⁶⁸ [Az Egészségügyi Világszervezet 73. sz. állásfoglalása](#).

⁶⁹ [A Bizottság közleménye](#) – Ideiglenes keret az üzleti együttműködéssel kapcsolatos antitröszt kérdések vizsgálatára a jelenlegi COVID-19-járvány miatt kialakuló sürgős helyzetekre válaszul, C(2020) 3200 final.

⁷⁰ A [Covid19-re vonatkozó uniós kutatásról szóló kiáltványt](#) – amely a kutatási eredmények Covid19 elleni küzdelem során történő hozzáférhetőségének maximalizálása érdekében jött létre – eddig Európa- és világszerte több mint 600 szervezet (például egyetemek, kutatóintézetek, magánvállalatok – köztük kkv-k – és civil társadalmi szervezetek) és több mint 1 800 magánszemély támogatta.

A kényszerengedélyek megadását Európában elsősorban a nemzeti jogrendszerek szabályozzák⁷¹. A Bizottság felhívja a tagállamokat, hogy gondoskodjanak arról, hogy a rendelkezésükre álló eszközök a lehető leghatékonyabbak legyenek, például azzal, hogy gyorsított eljárásokat vezetnek be a kényszerengedélyek szükséghelyzetben történő kiadása érdekében. Ezenkívül a Bizottság úgy véli, hogy az innovációra és a kereskedelemre gyakorolt torzító hatások elkerülése érdekében szorosabb koordinációra van szükség ezen a téren. A tagállamok között **kellő időben megkezdett koordináció és információcsere** – például az érintett engedélyek időtartamával és jogdíjaival kapcsolatban – mindenképp segítene a lehető legnagyobb előnyök biztosításában, ugyanakkor megelőzné a túlzott mértékű torzulást. A Bizottság a tagállamokkal együtt megvizsgálja egy sürgősségi koordinációs mechanizmus létrehozásának lehetőségét, amelyet rövid időn belül el lehetne indítani azokban az esetekben, amikor a tagállamok kényszerengedély kiadását mérlegelik.

- *A szellemi tulajdonhoz kapcsolódó engedélyezés fokozottabb átláthatóságának ösztönzése, elsősorban a szerzői joggal kapcsolatban*

A szellemi tulajdonhoz kapcsolódó engedélyezés és a szellemi tulajdon megosztásának előmozdítása érdekében a szellemi tulajdon összes fajtája tekintetében **nagyobb átláthatóságra van szükség a jogosultakkal és a jogok kezelésével kapcsolatban**. A szabadalmak terén az egységes szabadalom valódi előrelépést fog jelenteni.

A **minőségi metaadatok és az új technológiák** – például a blokklánc – használata is segíthet a nagyobb átláthatóság és a jogosultságokra vonatkozó adatok hatékonyabb kezelésének elérésében, különösen a **szerzői joggal** és a jogosultak hatékonyabb azonosításával kapcsolatban.⁷²

A Bizottság vizsgálatot indít a szerzői joggal és az új technológiákkal kapcsolatban, amely a szerzői jogi adatok kezelésére és a mesterséges intelligenciára fog koncentrálni. A vizsgálat eredményei várhatóan 2021-ben válnak elérhetővé. A Bizottság emellett együttműködik az érdekelt felekkel a szerzői jogi adatok minőségének javítása és a jól működő **„szerzői jogi infrastruktúra”**⁷³ megvalósítása (például a jogosultakra, a felhasználási feltételekre és az engedélyezési lehetőségekre vonatkozó mérvadó és aktuális információk biztosítása) érdekében.⁷⁴

- *A szabványmegfelelőségi szempontból elengedhetetlen szabadalmak*

A **szabványmegfelelőségi szempontból elengedhetetlen szabadalmak** (SEP-ek) a szabványokban rögzített technológiákra vonatkozó szabadalmak. A szabványmegfelelőségi szempontból elengedhetetlen szabadalmak és azok jogosultjainak száma folyamatosan nő (a mobil kapcsolatra vonatkozó szabványok esetében például már több mint 25 000 szabadalomcsaládra vonatkozó bejelentés érkezett az ETSI-hez a szabványmegfelelőségi szempontból elengedhetetlen szabadalmak jogosultjainak egyre népesebb csoportjától⁷⁵, továbbá az újonnan megjelenő technológiák szabványai is gyakran tartalmazznak

⁷¹ Az egyetlen kivétel a [816/2006/EK rendelet](#), amely egy olyan külön kényszerengedélyezési rendszerről rendelkezik, amely a TRIPS-megállapodás 31a. cikkének végrehajtását biztosítja, és amely a gyógyszeripari termékek népegészségügyi problémákkal küzdő országokba történő kivitel céljából megvalósított gyártására vonatkozik.

⁷² Lásd még: [15016/19. sz. tanácsi dokumentum](#) „Developing the Copyright Infrastructure – Stocktaking of work and progress under the Finnish Presidency” (A szerzői jogi infrastruktúra kialakítása – a finn elnökség alatt elvégzett munka és a megvalósított előrelépések).

⁷³ A kreatív ágazatok adatkezelési gyakorlataihoz kapcsolódó szabályrendszer, technológiák és intézmények.

⁷⁴ Lásd: [„SMART 2019/0038 – Study on Copyright and New technologies: copyright data management and Artificial Intelligence”](#) (Tanulmány a szerzői jogról és az új technológiákról: a szerzői jogi adatok kezelése és a mesterséges intelligencia).

⁷⁵ [Landscape study of potentially essential patents disclosed to ETSI \(Átfogó tanulmány az ETSI-vel megosztott, potenciálisan elengedhetetlen szabadalmakról\), 2020.](#)

szabványmegfelelőségi szempontból elengedhetetlen szabadalmakat). A szabványmegfelelőségi szempontból elengedhetetlen szabadalmak kritikus szerepet töltenek be az 5G és a dolgok internetének (IoT) fejlesztésében. A dolgok, az eszközök, az érzékelők és a mindennapi tárgyak – a hálózatba bekapcsolt autókhoz, az egészséghez, az energiához vagy az intelligens városokhoz kapcsolódó – alkalmazásokon keresztül történő digitális integrációjához szabványokon alapuló átjárható megoldásokra van szükség.

Ezzel kapcsolatban mindenképp megbízható, hatékony és tisztességes szabályokra van szükség a szabványmegfelelőségi szempontból elengedhetetlen szabadalmak engedélyezésére vonatkozóan. A szabványmegfelelőségi szempontból elengedhetetlen szabadalmakra vonatkozó közleményben foglalt 2017. évi iránymutatás⁷⁶ ellenére néhány vállalkozás továbbra is nehezen tud megállapodni a szabványmegfelelőségi szempontból elengedhetetlen szabadalmak tekintetében. Ez gyakran olyan vitákhoz vezet, amelyekben a szabadalmak jogosultjai a szabványmegfelelőségi szempontból elengedhetetlen szabadalmuk bitorlására hivatkoznak, a másik fél pedig azt kifogásolja, hogy a szabadalom jogosultja tisztességtelen feltételeket rögzített a felhasználási szerződésben. Bár jelenleg úgy tűnik, hogy a legjelentősebb jogvitákra a gépjárműiparban kerül sor, ezek azonban továbbgyűrűzhetnek, mivel a szabványmegfelelőségi szempontból elengedhetetlen szabadalmak engedélyezése az egészségügyben, az energiaiparban, az intelligens gyártás területén, valamint a digitális és az elektronikai ökoszisztémákban is jelentős.⁷⁷

A Bizottság rövid távon iparági kezdeményezések támogatását tervezi annak érdekében, hogy bizonyos ágazatokban csökkenjen a súrlódások és a peres eljárások száma.

Ezzel párhuzamosan a 2017. évi megközelítésre alapozva a Bizottság fontolóra veszi a **reformok** lehetőségét is, a szabványmegfelelőségi szempontból elengedhetetlen szabadalmak bejelentésére, engedélyezésére és érvényesítésére vonatkozó szabályozási környezet további pontosítása és fejlesztése érdekében. A Bizottság megvizsgálja például, hogy a jogbiztonság és a perköltségek csökkentése érdekében létrehozható-e a harmadik személyek által elvégzett elengedhetlenségi ellenőrzések független rendszere.⁷⁸ A lehetséges reformok figyelembe veszik majd a szabványmegfelelőségi szempontból elengedhetetlen szabadalmakra vonatkozó 2017. évi közleményben foglalt iránymutatáshoz kapcsolódó tapasztalatokat, valamint az érdekelt felekkel folytatott konzultációkat is.

- *Az adatok megosztásának előmozdítása*

Végül a Bizottság által nemrégiben kiadott Európai adatstratégiában⁷⁹ meghatározottak szerint az EU-nak olyan stabil **keretrendszerre van szüksége, amely lehetővé teszi a vállalkozások számára az adatok létrehozását, megosztását és felhasználását, valamint az adatokhoz való hozzáférést.** 2018 és 2025 között az EU adatgazdaságának az értéke majdnem a háromszorosára nő majd, és 2025-ben el fogja érni a 829 milliárd EUR-t, ami az EU GDP-jének 5,8 %-át fogja képviselni⁸⁰. Tekintve, hogy bizonyos adatok szellemi tulajdonként vagy üzleti titkorként védelmezhetők, a Bizottság jelenleg vizsgálja a szellemi tulajdonra vonatkozó szabályozást az adatmegosztás ösztönzésének igénye (például a kkv-k adatokhoz való hozzáférése és az adatok kkv-k általi felhasználásának lehetővé tétele, illetve a javítások lehetővé tétele érdekében) és a jogos érdekek megvédésére vonatkozó képesség közötti egyensúly biztosítása céljából.

⁷⁶ [A Bizottság közleménye](#) – A szabványmegfelelőségi szempontból elengedhetetlen szabadalmakkal kapcsolatos uniós megközelítés meghatározása, COM(2017) 712 final, 2017. november 29.

⁷⁷ Akárcsak az intelligens egészség, az intelligens energia és a dolgok internete tekintetében.

⁷⁸ [Kísérleti tanulmány a szabványmegfelelőségi szempontból elengedhetetlen szabadalom elengedhetlenségének értékeléséről.](#)

⁷⁹ [Európai Bizottság](#) – Európai adatstratégia, (COM)2020 66 final, 2020. február 19.

⁸⁰ Lásd az [Európai adatstratégiáról szóló tájékoztatót.](#)

Az adatmegosztás ösztönzéséhez olyan biztonságos környezetre van szükség, amelyben a vállalkozások képesek folyamatosan beruházni az adatok előállításába és gyűjtésébe, és egyúttal képesek azokat biztonságos módon megosztani, abban a meggyőződésben, hogy nem kerül sor érzékeny üzleti adataik jogellenes megszerzésére, felhasználására vagy közzétételére. Az **üzleti titokról szóló irányelv**⁸¹ már rendelkezik a védelem hatékony eszközeiről, azonban szükséges lehet a hatályának tisztázása, például azzal kapcsolatban, hogy mely adatok vagy adatállományok tekinthetők „üzleti titoknak”, hogy a kivételek jelenlegi rendszere megfelelő-e az adatgazdaság és a zöld⁸² gazdaság szempontjából, és hogy az irányelvben biztosított eszközök hatékonyan felhasználhatók-e az adatok és adatállományok jogellenes megszerzésének, felhasználásának és közzétételének megakadályozására, és ha igen, milyen módon. E kérdések tisztázása és a bevált gyakorlatok azonosítása érdekében a Bizottság vizsgálatot kezdeményezett, amely kiemelt figyelmet fordít a stratégiai ágazatokra, így többek között az egészségügyre és a gépjárműiparra. Az eredmények alapján és az adatmegosztási jogszabály⁸³ keretében a Bizottság mérlegelni fogja a további intézkedések, például a célzott iránymutatás szükségességét.

Az **adatbázisokról szóló irányelv**⁸⁴ biztosítja azon adatbázisok *sui generis* védelmét, amelyek jelentős ráfordítás eredményeként jöttek létre. Egy nemrégiben elvégzett értékelés⁸⁵ kimutatta, hogy bár az adatbázisokról szóló irányelv hozzáadott értéket teremt, az adatokhoz való hozzáférés és az adatok felhasználásának megkönnyítése érdekében érdemes lenne felülvizsgálni. A Bizottság ezért az Európai adatstratégia nyomán követése keretében felül fogja vizsgálni az irányelvet, különösen a gépi úton és az IoT bevezetésével kapcsolatban előállított adatok megosztásának és az azokkal folytatott kereskedelemnek a lehetővé tétele érdekében. A felülvizsgálat az adatmegosztási jogszabály létrehozásával párhuzamosan megy majd végbe,⁸⁶ és figyelembe fogja venni az adatmegosztással kapcsolatban az antitrösztjog területén létrejött kezdeményezéseket.⁸⁷

⁸¹ [\(EU\) 2016/943 irányelv](#) a nem nyilvános know-how és üzleti információk (üzleti titkok) jogosulatlan megszerzésével, hasznosításával és felfedésével szembeni védelemről.

⁸² A nyomtatókhöz használt tintapatronok és tonerkazetták ágazatában például már számos érv felvetődött a termékek harmadik személyek általi újragyártásával szemben – többnyire az eredetiberendezés-gyártók részéről –, a független újragyártók (különösen a kkv-k) pedig nem rendelkeznek elegendő erőforrással ahhoz, hogy a nagy eredetiberendezés-gyártókkal szemben pert indítsanak, akkor sem, ha az újragyártó esetleg jogszerűen működik. Ez a vélt fenyegetés azzal a dermesztő hatással járhat, hogy a kisebb vállalkozások nem fognak akarni belépni az újragyártási ágazatba. Lásd: Az elektromos és elektronikus berendezések hulladékairól szóló irányelv 4. cikkben meghatározott terméktervezési követelmények teljesítéséről szóló tanulmány. A nyomtatópatronok újrafelhasználhatósága: végleges jelentés, Kling et al, az Európai Bizottság Környezetvédelmi Főigazgatósága nevében, 2018.

⁸³ Az európai adatstratégia előírja, hogy az ágazatközi adatmegosztás ösztönzése érdekében meg kell vizsgálni az adatgazdaság szereplőinek kapcsolatait érintő kérdésekre vonatkozó jogalkotás szükségességét. Ezekről a kérdésekről (például az üzleti és a közzefára közötti adatmegosztásról, a vállalkozások között a közösen előállított adatok használati jogain keresztül történő adatmegosztásról) egy adatmegosztási jogszabályban lehetne rendelkezni (2021-ben).

⁸⁴ [96/9/EK irányelv](#) az adatbázisok jogi védelméről.

⁸⁵ [Az adatbázisok jogi védelméről szóló 96/9/EK irányelv értékelése](#), SWD(2018) 147 final.

⁸⁶ [A Bizottság 2021. évi munkaprogramja](#).

⁸⁷ Az adatmegosztás olyan információcserének minősül, amelynek az antitrösztjogszabályokkal összhangban kell végbemennie, a Bizottság megosztható információfajtákat ismertető horizontális iránymutatásainak megfelelően. Az említett iránymutatások jelenleg folyamatban lévő felülvizsgálata felméri, hogy szükség van-e iránymutatásra a kutatási és fejlesztési együttműködések új formáival kapcsolatos adatmegosztás tekintetében. A Bizottság azt is értékeli, hogy szükség van-e további iránymutatásra arra vonatkozóan, hogy az alapvető szolgáltatások („essential facilities”) doktrínája alapján mikor kényszeríthető ki az adatokhoz való hozzáférés.

Ahhoz, hogy megkönnyítse a szellemi tulajdon megosztását és felhasználásának engedélyezését, a Bizottság a következőket tervezi:

- gondoskodik a **kritikus fontosságú szellemi tulajdon válsághelyzetekben történő elérhetőségéről**, többek között új engedélyezési eszközök és a kényszerengedélyezés koordinálására szolgáló rendszer segítségével (2021–2022);
- az iparági kezdeményezések leginkább érintett ágazatokban történő ösztönzése révén javítja **az átláthatóságot és a kiszámíthatóságot a szabványmegfeleléségi szempontból elengedhetetlen szabadalmak engedélyezésével kapcsolatban**, emellett szükség esetén olyan – többek között szabályozási – reformokat valósít meg, amelyek a szabványmegfeleléségi szempontból elengedhetetlen szabadalmakra vonatkozó szabályok pontosítására és továbbfejlesztésére, valamint a hatékony átláthatósági eszközök biztosítására irányulnak (2022 1. negyedéve);
- az üzleti titokról szóló irányelv néhány kiemelten fontos rendelkezésének pontosításával és az adatbázisokról szóló irányelv felülvizsgálatával elősegíti az **adatokhoz való hozzáférést és az adatmegosztást**, és egyúttal biztosítja a jogos érdekek védelmét is (2021 3. negyedéve).

5. A SZELLEMITULAJDON-JOGOK MEGSÉRTÉSE ELLENI KÜZDELEM

A jól működő szellemi tulajdoni rendszernek részét képezi a hatékony jogérvényesítés. A Bizottság a hatékony és kiegyensúlyozott bírósági jogorvoslat biztosítása érdekében továbbra is szorosan **figyelemmel kíséri a szellemi tulajdonjogok érvényesítéséről szóló irányelv alkalmazását**.⁸⁸ Együttműködik a tagállamokkal és az érdekelt felekkel a Bizottság nemrégiben kiadott iránymutatásának⁸⁹ érvényesítése céljából, például annak biztosítása érdekében, hogy – az összes feltétel, többek között az arányosság követelményének teljesülése esetén – a jogsértéstől eltöltő intézkedéseket valamennyi tagállamban egységesen és eredményesen alkalmazzák.

A szabadalmakkal kapcsolatban az Egységes Szabadalmi Bíróság működésének megkezdése várhatóan tovább egyszerűsíti és racionalizálja majd a szabadalmi jogok érvényesítését.

A Bizottság úgy véli, hogy a hamisítással és a kalózkodással kapcsolatban egyértelműen fokozni kell az erőfeszítéseket. 2016-ban az EU-ba behozott hamisított és kalózáruk értéke elérte a 121 milliárd EUR-t, ami az uniós import 6,8 %-ának felelt meg (szemben 2013. évi 5 %-kal).⁹⁰ A hamisított termékek uniós piaci jelenléte évente 50 milliárd EUR közvetlen értékesítési veszteséget eredményez, valamint 416 000 munkahely közvetlen elvesztéséhez vezet.⁹¹ Ezenkívül súlyos egészségügyi és biztonsági veszélyekkel jár a fogyasztókra nézve (például a hamis arcmaszkok esetében)⁹² és hátrányos hatást gyakorol a környezetre.⁹³

⁸⁸ [2004/48/EK irányelv](#) a szellemi tulajdonjogok érvényesítéséről.

⁸⁹ [A szellemi tulajdonjogok érvényesítéséről szóló 2004/48/EK irányelv egyes vonatkozásaival kapcsolatos iránymutatás](#), COM(2017) 708 final, 2017. november 29.

⁹⁰ [Trends in trade in counterfeit and pirated goods \(Trendek a hamisított és a kalóztermékek kereskedelmében\)](#), OECD és EUIPO, 2019.

⁹¹ [Status Report on IPR infringement \(A szellemi tulajdon-jogok megsértéséről szóló helyzetjelentés\)](#), EUIPO, 2020: átlagos éves adatok, 2013-2017.

⁹² [Qualitative study on risks posed by counterfeits to consumers \(Minőségi felmérés a hamisított áruk által a fogyasztóknak okozott veszélyekről\)](#), EUIPO 2019.

⁹³ Lásd az Európai Csalás Elleni Hivatal segítségével végrehajtott műveleteket, például a 2019-ben a „Silver Axe IV” művelet keretében lefoglalt 550 tonna illegális vagy hamis növényvédőszer (lásd a [sajtóközleményt](#)).

Az interneten a szellemi tulajdon-jogok megsértésének új formái jelentek meg, például az üzleti titkok kibertechnológiával elkövetett lopása (ami a becslések szerint kb. 60 milliárd EUR veszteséget okoz az EU-ban)⁹⁴, az illegális internetprotokoll-alapú televíziózás (IPTV) és az illegális élő internetes közvetítés egyéb formái. Ezek különösen nagy problémát jelentenek a gyártási ágazatokban, a kreatív és a kulturális iparágakban, valamint a sportágazatban.

A Bizottság már bejelentette, hogy az év végéig új szabályok segítségével megvalósul **az online platformokra vonatkozó felelősségi körök pontosítása és fejlesztése**, és megszűnnek azok a tényezők, amelyek eltántorították az említett platformokat az általuk közvetített jogellenes tartalom (árúk vagy szolgáltatások) elleni önkéntes fellépéstől. A digitális szolgáltatásokról szóló jogszabálycsomagra vonatkozó küszöbönálló javaslat a digitális szolgáltatásokkal kapcsolatos több meghatározott, kötelező erejű és arányos kötelezettség összehangolását célozza, melyek végrehajtásáról egy megerősített felügyeleti keret fog gondoskodni.⁹⁵

Ezenkívül **jelentősen meg kell erősíteni a bűnüldöző hatóságok kapacitását is**. A hamisításra és a kalózkodásra nagyobb figyelmet kell fordítani. A Bizottság sürgeti a tagállamokat és a Tanácsot, hogy a szellemi tulajdon-jogokkal kapcsolatos bűncselekményeket vegyék fel a következő uniós szakpolitikai ciklus prioritásai közé: Európai Multidiszciplináris Platform a Bűnügyi Fenyegedtség Ellen (EMPACT)⁹⁶ a 2022 és 2025 közötti időszakban. Ezenkívül tervezi a szellemi tulajdon-jogok érvényesítésének uniós szintű megerősítését, a Bizottság hatáskörének kiterjesztése és annak az Európai Csalás Elleni Hivatalra (OLAF) történő átruházása révén, annak érdekében, hogy az OLAF ne csak a hamisított áruk egységes piacra történő belépésének megelőzésével foglalkozzon, hanem azok EU-n belüli jogellenes előállítására ellen is felléphessen.⁹⁷ A Bizottság továbbá arra ösztönzi az összes érdekelt felet, hogy folytassák az Európával történő információcserét a fenyegetésekkel kapcsolatos általános értékelés további javítása, valamint a szellemi tulajdon érintő bűncselekmények elleni hatékony és összehangolt fellépés előmozdítása érdekében.

A Bizottság a tagállamok vámhatóságait is támogatni fogja a kockázatkezelés és a csalás elleni fellépések javítása terén, különösen az adatelemzési képességek uniós rétegének létrehozása, a tagállamok jobb vámellenőrzési felszereltségének biztosítása és az EU-n belüli, valamint a partnerországok vámhatóságaival folytatott együttműködés növelése révén.⁹⁸

A Bizottság a kalózkodás és a hamisítás megfékezése érdekében megerősíti az érintett szereplők – a jogosultak, a beszállítók, a különböző közvetítők (például az online platformok, a közösségi média, a reklámpiac, a pénzforgalmi szolgáltatások, a doménnév-nyilvántartók/nyilvántartások, a szállítási és logisztikai vállalatok) és a végrehajtásért felelős hatóságok (többek között a közigazgatási szervek, a vámhatóságok, a rendőrség, a piacfelügyeleti hatóságok és az ügyészségek) – közötti együttműködést. Ennek érdekében létrehoz egy **hamisítás elleni uniós eszköztárat**, többek között a különböző iparági kezdeményezések keretében ismertetett gyakorlatok és kidolgozott elvek alapján.⁹⁹ Az

⁹⁴ [Az ipari kémkedés és az üzleti titkok kibertechnológiával elkövetett lopásának kiterjedése és hatása](#), 2018.

⁹⁵ Lásd a [2020. június 2-án megkezdett nyilvános konzultációt](#) és annak nyomán követését.

⁹⁶ [Európai Multidiszciplináris Platform a Bűnügyi Fenyegedtség Ellen](#).

⁹⁷ [A Bizottság közleménye](#) – Az egységes piaci szabályok végrehajtásának és érvényesítésének javítására vonatkozó hosszú távú cselekvési terv, COM(2020) 94 final, 11-12. o., 2020. március 10.

⁹⁸ Lásd a [vámügyi cselekvési tervet](#), COM(2020) 581 final, 2020. szeptember 28.

⁹⁹ Lásd például [a hamisított áruk internetes értékesítésének megakadályozásáról szóló egyetértési megállapodás](#) és [az online hirdetésekről és a szellemi tulajdonhoz fűződő jogokról szóló egyetértési megállapodás](#) megvalósításáról szóló nemrégiben kiadott jelentéseket.

eszköztár pontosan meghatározza a szerep- és feladatköröket, és azonosítja az együttműködés módjait. Alapvető eleme a termékekre és a kereskedőkre vonatkozó releváns adatoknak az EU adatvédelmi jogszabályaival összhangban történő megosztása, amivel kapcsolatban további iránymutatásra lehet szükség.¹⁰⁰ Az eszköztár emellett támogatni fogja az új technológiák – például a képfelismerés, a mesterséges intelligencia és a blokklánc – használatát is.¹⁰¹ Az eszköztárhoz szükség szerint referenciamutatók határozhatók meg a fejlődés mérésének lehetővé tétele céljából.

A Covid19-hez kapcsolódó hamisított termékekkel szembeni konkrét megelőző és megtorló intézkedések sikerére alapozva¹⁰² a Bizottság támogatni fogja a fogyasztókra nézve legártalmasabb hamisított áruk¹⁰³ piacra lépésének megakadályozását célzó **kampányokat**.

Végül pedig az üzleti titkok kibertechnológiával elkövetett lopásának gazdasági hatását drasztikusan csökkenthetné a **kiberbiztonsági tudatosság növelése és a szellemi tulajdonjogok szakszerű kezelésének előmozdítása**. Kiberbiztonsági készségeivel és a biztonsági unióra vonatkozó stratégia¹⁰⁴ keretében hozott tudatosságnövelő intézkedéseivel összhangban a Bizottság az EUIPO-val, a tagállamokkal és az üzleti világgal együtt olyan tudatosságnövelő eszközöket és célzott iránymutatásokat dolgoz ki, amelyek rugalmasabbá teszik az uniós vállalkozásokat (különösen a kkv-eket) az üzleti titkok kibertechnológiával elkövetett lopásaival szemben.

A szellemi tulajdonjogok megsértésének megakadályozása érdekében a Bizottság a következő módon fog eljárni:

- a digitális szolgáltatásokról szóló jogszabály segítségével **pontosítja és fejleszti a szolgáltatásokra, különösen az online platformokra vonatkozó felelősségi köröket** (2020. 4. negyedéve);
- megerősíti az OLAF szerepét a hamisítás és a kalózkodás ellen folytatott küzdelemben (2022);
- **létrehoz egy hamisítás elleni uniós eszköztárat**, és meghatározza a jogosultak, a közvetítők és a bűnüldöző hatóságok együttes fellépésére, együttműködésére és adatmegosztására vonatkozó alapelveket (2022. 2. negyedéve).

6. A TISZTESSÉGES FELTÉTELEK BIZTOSÍTÁSA A NEMZETKÖZI SZÍNTÉREN

A szellemi tulajdon jelentős szerepet tölt be a kereskedelemben, a befektetések terén és a nem uniós országokkal fennálló kapcsolatainkban. A fokozott szellemi tulajdonjog-igényű iparágak teszik ki a világ többi országába irányuló teljes uniós áruexport 93 %-

¹⁰⁰ Az EUIPO által kezelt [IP enforcement portal](#) (a szellemi tulajdonjogok érvényesítésére szolgáló portál) további bővítése az érintett szereplők közötti hatékonyabb adatmegosztást is lehetővé fogja tenni. A bővítés keretében felvételre kerülnek például olyan szellemi tulajdonjogokra vonatkozó adatok, amelyekre a portál még nem terjed ki, így például a növényfajta-oltalmi jogok és a földrajzi árujelzők.

¹⁰¹ Lásd például az EUIPO Megfigyelőközpontjának [hamisítás elleni Blockathon Fórumát](#), amely olyan közös blokklánc-infrastruktúra kiépítésére irányul, amelyben a felek (a közvetítők, a jogosultak és a bűnüldöző hatóságok) kapcsolatba léphetnek, és adatokat oszthatnak meg egymással az ellátási láncok hamisított áruk beszivárgásától való megvédése érdekében.

¹⁰² Lásd: [Az OLAF vizsgálatot indít a Covid19-cel kapcsolatos hamis termékekkel kapcsolatban](#). Lásd még: A jogellenes tevékenységek és cselekmények [áttekintése](#), valamint [a Covid19-cel kapcsolatos lehetséges csalások](#).

¹⁰³ Az Európai Fogyasztói Központ munkája a fogyasztókat a hamisított árukkal járó veszélyekre figyelmeztető oktatási anyaggal kapcsolatban. [Tipppek és trükkök a fogyasztók számára](#) és [az Európai Fogyasztói Központ hamisításról szóló jelentése](#).

¹⁰⁴ A biztonsági unióra vonatkozó stratégia, COM(2020) 605 final (25. o.).

át¹⁰⁵. Világszerte egyre több ország használja fel a szellemi tulajdont fejlődésének és nemzeti versenyképességének megerősítésére. A szellemi tulajdon védelmére vonatkozó szabályok egyre nagyobb geopolitikai jelentőségre tesznek szert.¹⁰⁶

Vállalkozásainknak stabil, világszerte egyenlő versenyfeltételekre kell támaszkodniuk a külföldi verseny során. A bizonyítékok¹⁰⁷ azonban azt mutatják, hogy vállalkozásainknak továbbra is komoly kihívásokkal kell szembenézniük a nem uniós országokban, így többek között a szellemi tulajdon-jogok gyenge szabályozásával és érvényesítésével, a kikényszerített technológiatranszferrel és más tisztességtelen gyakorlatokkal, például a közös kutatási eredmények szellemi tulajdon-jogaira vonatkozó korlátozásokkal, a külföldi eljárások megindítását kizáró, rendkívül tágan alkalmazható bírósági határozatokkal és a kibertechnológia útján elkövetett lopásokkal.

Nagy méretű egységes piacára tekintettel az EU abban a különleges helyzetben van, hogy globálisan irányadó normákat határozhat meg a szellemi tulajdon-jogok terén. Továbbra is képes arra, hogy küzdjön a szellemi tulajdonra vonatkozó stabil és hatékony globális szabályozásért, és ennek megfelelően fog cselekedni. Ugyanakkor **hatékonyabban kell védekeznünk a szellemi tulajdon lopása**, a kémkedés és a szellemi tulajdon egyéb olyan jogellenes felhasználása ellen, amelyre nem uniós országokban kerül sor, azonban hatással van az európai piacokra. A tagállamoknak ezenkívül kiemelt figyelmet kell fordítaniuk a kritikus fontosságú technológiákhoz kapcsolódó szellemi tulajdon hatékony védelmére is, annak érdekében, hogy biztosítsuk a rugalmasságunkat a stratégiai ágazatokban.

Ennek elérése érdekében a Bizottság a következő intézkedések meghozatalát tervezi:

A **szabadkereskedelmi megállapodásokkal** kapcsolatban a Bizottság a szellemi tulajdonra vonatkozóan továbbra is a védelem magas szintjét biztosító, ambíciózus fejezetekre törekszik, amelyek biztosítják az uniós vállalkozások számára az egyenlő versenyfeltételeket, és fellendítik a gazdasági növekedést. Igyekezni fog maradéktalanul végrehajtani a meglévő szabadkereskedelmi megállapodások szellemi tulajdonról szóló rendelkezéseit, többek között vitarendezés segítségével, valamint adott esetben a kereskedelmi jogérvényesítésről szóló rendelet módosított változatának alkalmazásával.

A Bizottság a reformok előmozdítása érdekében maximálisan kihasználja a legfontosabb kereskedelmi partnereinkkel és más kiemelt országokkal – például az Egyesült Államokkal, Kínával, a Koreai Köztársasággal, Thaifölddel, Törökországgal és Brazíliával – **a szellemi tulajdonról folytatott párbeszédet**, és tovább bővíti a Kínában, Délkelet-Ázsiában és Latin-Amerikában technikai együttműködést kínáló „IP Key” programjainak hatókörét.

A Bizottság amellet, hogy folytatja az egyenlő globális versenyfeltételek elősegítését, fokozni fogja az uniós vállalkozások tisztességtelen gyakorlatokkal szembeni megvédésére irányuló erőfeszítéseit is. Nyomásgyakorlásra fogja használni **a hamisítással és a kalózkodással foglalkozó figyelőlistát**¹⁰⁸, amely jelentést tesz azokról a piacterekről és szolgáltatókról, amelyek állítólag hamisításban és kalózkodásban vesznek részt, azokat lehetővé teszik, vagy azokból előnyük származik, valamint **a harmadik országokról szóló jelentést**¹⁰⁹, amely azonosítja azokat a harmadik országokat, amelyekben a szellemi tulajdonhoz fűződő jogok védelme és (online és offline) érvényesítése a legnagyobb

¹⁰⁵ [2019 Status report on IPR infringement \(A szellemi tulajdon-jogok megsértéséről szóló 2019. évi helyzetjelentés\)](#), a szellemi tulajdoni jogsértések európai megfigyelőközpontja, 2019.

¹⁰⁶ Lásd például [a G7-országok által](#) 2019-ben elfogadott nyilatkozatot.

¹⁰⁷ [A Bizottság jelentése](#) a szellemi tulajdon-jogok harmadik országokban történő védelméről és érvényesítéséről, SWD(2019) 452 final/2.

¹⁰⁸ [SWD\(2018\)492](#).

¹⁰⁹ [SWD\(2019\)452](#).

aggodalomra ad okot. A figyelőlistát és a jelentést is rendszeresen frissítik, az azonosított hiányosságok kezelésére irányuló intézkedéseket pedig szoroson figyelemmel kísérik majd.

Ezenkívül a Bizottság a közvetlen külföldi tőkebefektetésekről és Európa stratégiai eszközeinek védelméről szóló, 2020 márciusában kiadott iránymutatásában valamennyi uniós tagállamot felszólította arra, hogy teljes mértékben használják ki a **külföldi befektetések átvilágítására** szolgáló mechanizmusait, azon tagállamok számára pedig, amelyek jelenleg nem rendelkeznek átvilágítási mechanizmussal, előírta a teljes körű átvilágítási mechanizmus létrehozását, azon közvetlen külföldi tőkebefektetések biztonsági és közrendi szempontjainak kezelése érdekében, amelyek kritikus fontosságú szellemi javakat foglalhatnak magukban az Európai Unión belül.¹¹⁰

A Bizottság ezenkívül úgy látja, hogy gondoskodni kell arról, hogy a nem uniós országok és azok vállalkozásai is betartsák a szabályokat, az európai kutatási szervezetekkel folytatott együttműködések során is. Ennek érdekében **új keretfeltételek kidolgozására kerül sor a nem uniós országokban található szervezetekkel folytatott nemzetközi kutatási együttműködésre vonatkozóan**. Ezek az előírások az egyenlő versenyfeltételek és a viszonyosság alapján gondoskodni fognak a tisztességes és torzításoktól mentes globális innovációs ökoszisztémákról, valamint a magas szintű etikai és a tudomány integritását szolgáló normákról. Ezzel kapcsolatban a Bizottság iránymutatásokat dolgoz ki az uniós egyetemekre és felsőoktatási intézményekre irányuló külföldi beavatkozásról, annak érdekében, hogy felhívja a figyelmet a szellemi tulajdon nemzetközi együttműködés során történő potenciális eltulajdonítására (2021).

A külpolitikával kapcsolatban a Bizottság a főképviselővel és a tagállamokkal együttműködésben készen áll azon korlátozó intézkedések alkalmazására, amelyek az úttörő európai szellemi tulajdonra irányuló, a magánszektor és az állam által finanszírozott **internetes kémkedés** leküzdésére szolgálnak.¹¹¹

Rendkívül fontos, hogy **az EU erőteljes és egységes hangot képviseljen a globális fórumokon**, például a Szellemi Tulajdon Világszervezetében (a WIPO-ban), a Kereskedelmi Világszervezetben (a WTO-ban), az új növényfajták oltalmára létesült nemzetközi unióban (az UPOV-ban), az Egészségügyi Világszervezetben (a WHO-ban) és a Gazdasági Együttműködési és Fejlesztési Szervezetben (az OECD-ben). A Bizottság együtt fog működni a tagállamokkal és más érdekelttel a szellemi tulajdon-jogok védelmére vonatkozó nemzetközi normák megalkotása és megóvása érdekében, valamint az olyan új kihívásokra vonatkozó legjobb megoldások megtalálása céljából, mint a kezelésekhöz, az oltóanyagokhoz és a diagnosztikai eszközökhöz való méltányos hozzáférés biztosításának a Covid19 elleni küzdelem során jelentkező igénye. A mesterséges intelligencia szellemi tulajdon-jogi vonatkozásairól a WIPO-nál folyó vita szintén egyedülálló lehetőség Európa számára, hogy befolyást gyakoroljon azon szabályok megalkotására, amelyeknek tartós hatása lesz a világgazdaság folyamatban lévő digitális átalakulására.

A márkák értékének megóvása érdekében a Bizottság mérlegeli **az EU Szingapúri Védjegyjogi Szerződéshez történő csatlakozását**. A Bizottság a WIPO multilaterális lisszaboni nyilvántartó hivatalán keresztül együttműködik a nemzetközi partnerekkel a földrajzi árujelzők egész világra kiterjedő védelme érdekében. Emellett fokozza a globális internetes fórumokon való részvételét is, annak érdekében, hogy a nemzetközi

¹¹⁰ [A Bizottság közleménye](#) – Iránymutatás a tagállamoknak – Közvetlen külföldi tőkebefektetések, a harmadik országokból származó tőke szabad mozgása és Európa stratégiai eszközeinek védelme az (EU) 2019/452 rendelet (a közvetlen külföldi befektetések átvilágításáról szóló rendelet) alkalmazásának megkezdése előtt (2020/C 99 I/01). Például az egyéni védőeszközök vagy a jövőbeli oltóanyagok előállításához szükséges technológiák.

¹¹¹ [A Tanács \(KKBP\) 2020/1127 határozata](#).

doménnévrendszer (DNS) teljeskörűen tiszteletben tartsa a szellemi tulajdon-jogokat – köztük a földrajzi árujelzőket is –, és annak biztosítása céljából, hogy a szellemi tulajdon-jogok védelme megfelelően érvényesüljön a doménnevek kezelése és a doménnevek bejegyzését igénylő személyekre vonatkozó információkhoz (a „Whois” adatokhoz) való hozzáférés tekintetében is. **szerzői jog** területén a Bizottság továbbra is aktívan részt vesz a **műsorszolgáltató** szervezetek nemzetközi védelmére vonatkozó új szerződés létrehozását célzó WIPO-tárgyalásokon. Ezenkívül törekedni fog annak biztosítására, hogy az EU ratifikálja a **WIPO pekingi szerződését** (amelyet az EU 2013-ban írt alá), amely nemzetközi védelemben részesíti az audiovizuális előadásokat.

A Bizottság folytatja az európai vállalkozások külföldön történő támogatását. A Kínában, Délkelet-Ázsiában és Latin-Amerikában¹¹² már létező, a nemzetközi **szellemi tulajdon-jogi kérdésekkel foglalkozó kkv-segélyszolgálatok** mellett az európai vállalkozásokat segítő, szellemi tulajdon-jogi kérdésekkel foglalkozó új kkv-segélyszolgálatot hoz létre Indiában (2021 elején).

Végül pedig a Bizottság fokozni fogja az arra irányuló erőfeszítéseit, hogy szakképzett **technikai segítséggel támogassa a fejlődő országokat** abban, hogy maximálisan kihasználják a szellemi javakat gazdasági növekedésük előmozdításához. Például a szellemi tulajdonra vonatkozó afrikai cselekvési terv keretében a Bizottság támogatni fogja a szellemi tulajdon (köztük a földrajzi árujelzők)¹¹³ afrikai kontinensen történő hatékonyabb létrehozását, védelmét és kezelését.¹¹⁴

7. A TAGÁLLAMOKKAL ÉS AZ ÉRDEKELT FELEKKEL FOLYTATOTT EGYÜTTMŰKÖDÉS

A Bizottság számít arra, hogy az Európai Parlament és a Tanács, valamint az érdekelt felek támogatni fogják ezt a cselekvési tervet és a benne foglalt különböző intézkedéseket, és segítséget nyújtanak azok megvalósításához.

Ezenkívül felhívja a tagállamokat, hogy a jelen cselekvési tervben meghatározott célkitűzésekkel összhangban dolgozzák ki **a szellemi tulajdon-jogokra vonatkozó saját nemzeti politikáikat és stratégiáikat**, és hogy a szellemi tulajdon-jogok hatékonyabb védelmét és érvényesítését kezeljék prioritásként a gazdasági fellendülés biztosítását célzó erőfeszítéseik során.

A Bizottság emellett ösztönzi a vitát az érintett szereplők között – különösen az érintett ipari ökoszisztémákban –, annak érdekében, hogy a szellemi tulajdonra vonatkozó politika hatékonyabban kapcsolódjon az unió ipar változó realitásaihoz és igényeihez, a Bizottság stratégiai előrejelzési jelentésével¹¹⁵ és menetrendjével összhangban. Ennek elérése érdekében a Bizottság rendszeres egyeztetéseket fog tartani a szellemi tulajdon-jogokkal kapcsolatos kérdésekről az iparpolitikát alakító folyamatban lévő események és fórumok keretében.

¹¹² [A nemzetközi szellemi tulajdon-jogi kérdésekben segítséget nyújtó kkv-segélyszolgálat.](#)

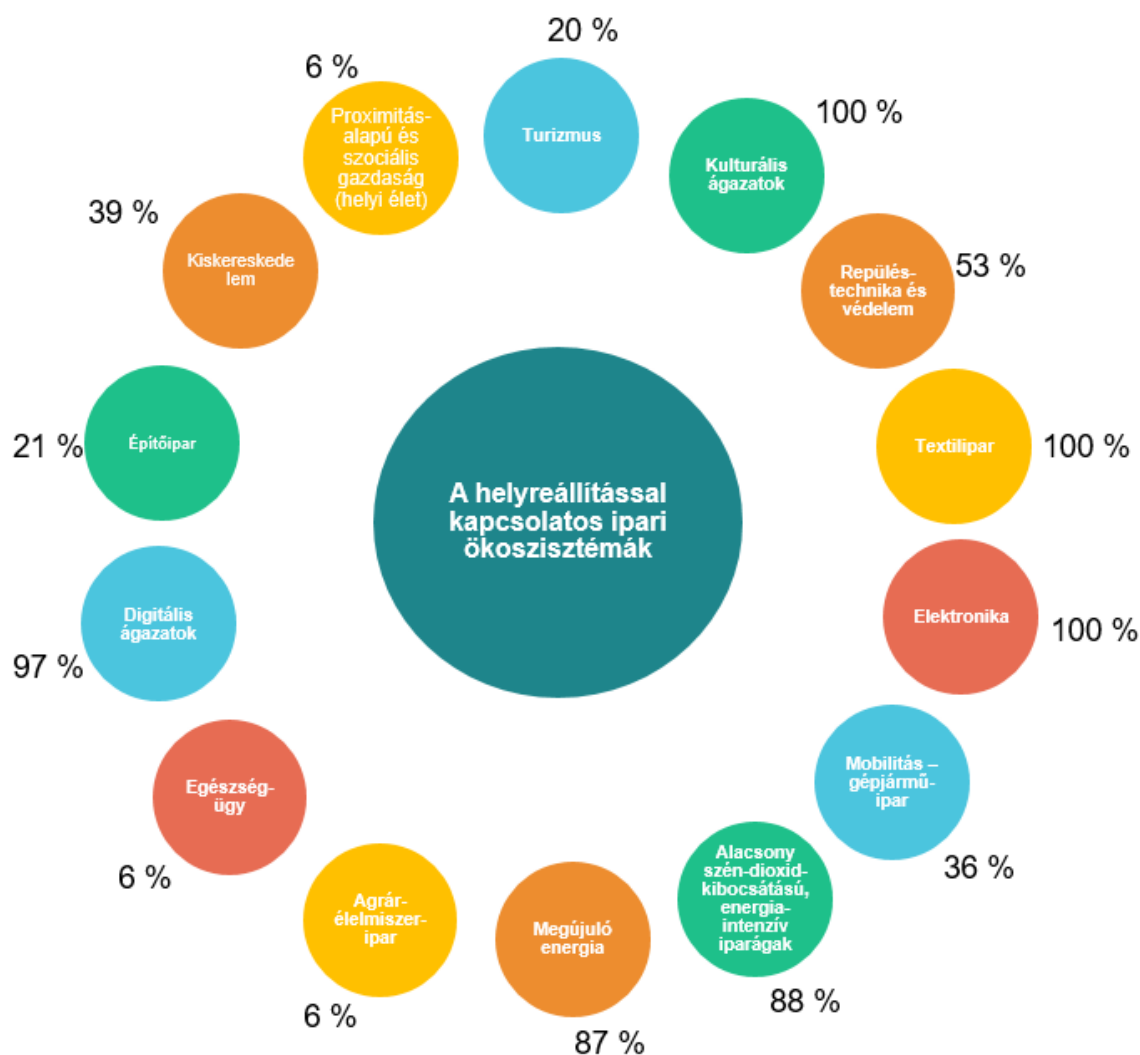
¹¹³ [Az afrikai földrajzi árujelzőkre vonatkozó kontinentális stratégia, 2018-2023.](#)

¹¹⁴ [Az Afrika–EU partnerség.](#)

¹¹⁵ [2020. évi stratégiai előrejelzési jelentés.](#)

I. FÜGGELÉK

A FOKOZOTT SZELLEMITULAJDONJOG-IGÉNYŰ ÁGAZATOK HOZZÁJÁRULÁSA A FOGLALKOZTATÁSHOZ AZ IPARI ÖKOSZISZTÉMÁKBAN

Forrás: Az EUIPO és az EK számításai „A fokozott szellemi tulajdonjog-igényű iparágak és a gazdasági teljesítmény az Európai Unióban” című tanulmány adatai alapján, ESZH és EUIPO 2019.

Ez az ábra azt mutatja be, hogy a fokozott szellemi tulajdonjog-igényű ágazatok milyen mértékben járulnak hozzá a foglalkoztatáshoz az egyes ipari ökoszisztémákban. Ez magyarázatot ad például az egészségügyi ökoszisztéma látszólag alacsony szellemi tulajdonhozjárulására. Az igen fokozott szellemi tulajdonjog-igényű gyógyszeripar és az orvostechikai eszközök ágazata csupán 6 %-át teszi ki a foglalkoztatásnak, a többi ágazat pedig – például a kórházak és az egészségügyi ellátás – nem fokozott szellemi tulajdonjog-igényű.

Ez a szellemi tulajdonnal rendelkező vállalkozások uniós foglalkoztatáshoz való hozzájárulásának felel meg. Ennélfogva csak részben mutatja meg a szellemi tulajdon-jogok gazdaságra gyakorolt hatását. Nem tükrözi a szellemi tulajdon-jogok azon vállalkozásokra gyakorolt, szélesebb körben jelentkező hatását, amelyek nem rendelkeznek saját szellemi tulajdonnal, azonban termékeikben vagy szolgáltatásaikban szellemi tulajdon-jogokkal védett elemeket használnak fel (idetartoznak például a jogbérletbe vevők, a technológiák

felhasználói, az alvállalkozók, valamint a vendéglátás vagy a kiskereskedelmi ágazat, amikor megosztják a kulturális iparágak termékeit).